

Ifigenia in Aulis : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/372408>

Tooneelstukken

Te WINKEL

No. 963.....

Dr. J. L. Vink

N 368 a

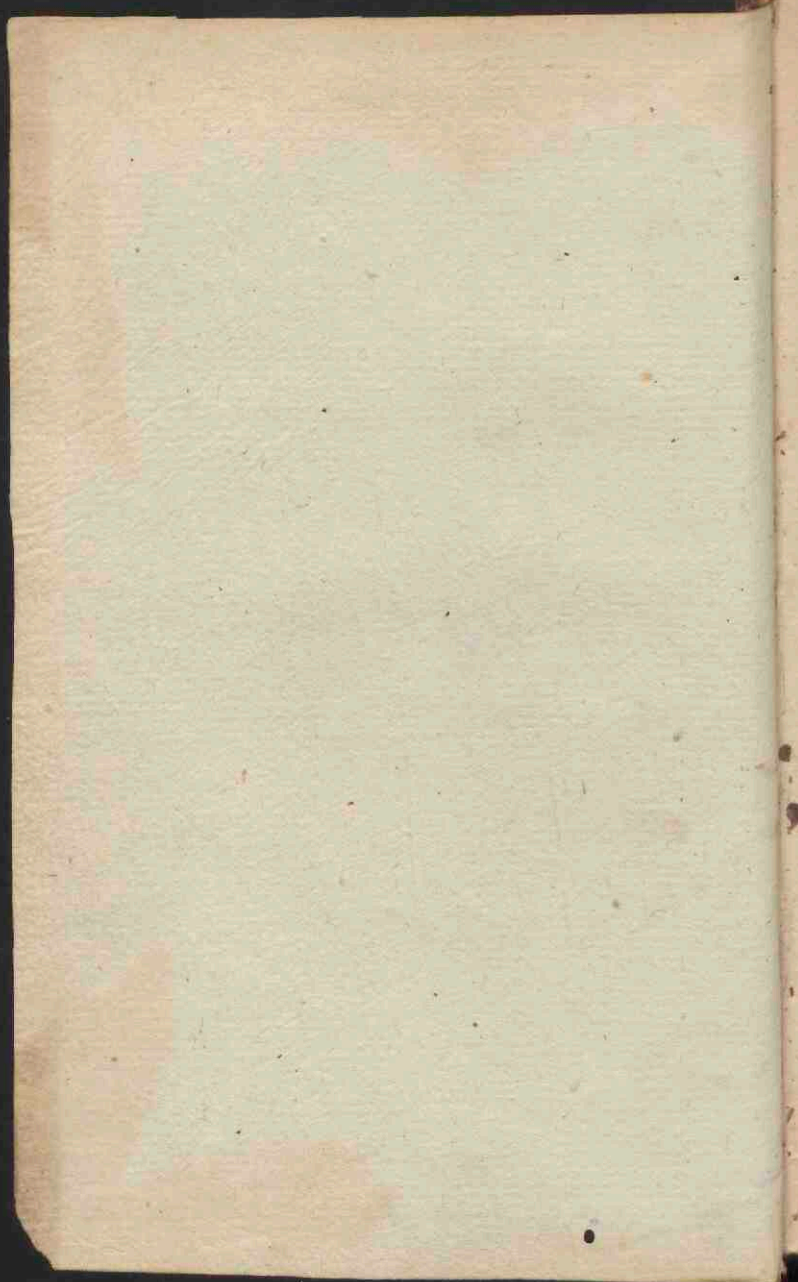
N 37

N 149

N 356 b

N 1009

1. Racine Ifigenia in Aulis.
(vert. v. T. Arnds) . Amst. 1736.
 2. Het Kuischok 1724, v. ondetes en Statira
(v. D. Lingelbach) . Amst. 1736.
 3. Cinna Treuspel
(P. Cornille) . Amst. 1726.
 4. De malle Wedding, of Guise Geeraud.
Klyspel. Amst. 1750.
 5. De bekende Alchymist, of bedroze,
Bediager. kluetspel. Amst. 1714.
(v. D. Lingelbach)
-

AFRIËNIA

IN

A U T I S

T R E U R S P E L

Uit het Fransch van de Heer RA GINE

DE AMSTERDAM

By Jan van Dijk, Boekdruker en Boekverkoopster

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

V O O R R E E D E

Van den Heer RACINE.

Niets is 'er by de Dichters meer bekend, dan het opofferen van Ifigenia, maar zy zyn het alle niet eens, in de allerwichtigste byzonderheden van deeze offerhande: sommige, als Eschylus in Agamemnon, Sophocles in Eleëtra, en na hem Lucretius, Horatius, en veele anderen, willen, dat men inderdaad het bloed van Ifigenia, Agamemnons dochter, zoude vergooten hebben, en dat zy in Aulis zoude gestorven zyn: Men leeze slechts Lucretius in 't begin van zyn eerste boek.

*Aulide quo pacto Triviai virginis aram
Iphianassai turparunt sanguine fæde
Ductores Danaum. &c.*

Dat is:

Hoe zeer afschuwelyk de Grieksche Legerhoofden,
Bemorsten, te Aulis met Ifigenias bloed,
Dianaas Altaar.

En Eschylus doet Klytemnestra zeggen, dat haar man Agamemnon, die zo even den geest gaf, haare dochter Ifigenia, voor deezen door hem geslacht, in de helle zoude ontmoeten. Anderen hebben verzierd dat Diana, medelyden hebbende met deeze jonge Princeesse, de zelve hadde opgenomen, en in Tauren gebragt zo als men haar stondt op te offeren, en dat de Godinne, eene Hinde, of een ander diergelyken offerdier, in haare plaatse hadde gesteld. Dit verdichtsel heeft Euripides gevolgd, en Ovidius heeft het onder de voorbeelden zyner Herscheppinge gevoegd.

Daar is over Ifigenia noch een derde gevoelen, niet minder oud als de twee andere. Veele Schryvers, en onder deeze Stefichorus, een der beruchtste en oudste Lieddichteren, hebben geschreeven dat het wel waar was, dat eene Princeesse van dien naam was opgeofferd geweest;

V O O R R E E D E.

weeft; maar dat deeze Ifigenia eene dochter was welke Helena by Theseus hadde. Helena heeft haar (zeggen de Schryvers,) niet durven voor haare dochter erkennen, omdat zy aan Menelaus niet openbaaren durfde, dat zy met Theseus in 't heimelyk was getrouwd geweest. Pausanias brengt de getuigenissen by, en de namen van Dichters, die van dit gevoelen zyn geweest; en hy voegt 'er by dat dit door geheel Griekenland zo geloofd wierd.

Eindelyk Homerus, de Vader der Dichteren, verre van dat hy zoude willen staande houden, dat Ifigenia de dochter van Agamemnon in Aulis zoude opgecofferd hebben; of in Scytie gevoerd zyn geweest, doet, in 't negende boek van zyne *Ilias*, dat is byna tien Jaaren na der Grieken aankomst voor Troye, Agamemnon aan Achilles zyne dochter Ifigenia ten huwelyk aanbieden, die hy, zegt hy, te Mycenen t'huis gelaaten had.

Ik breng alle deeze verscheidene gevoelens by, en vooral de aantekening van Pausanias, omdat ik aan deezen schryver de gelukkige vinding van de persoon van Erifile verschuldigd ben, zonder welke ik dit Treurspel nooit zoude hebben durven onderneemen: Wat schyn van reden was 'er dat ik het Tooneel zoude bezoedelen met eenen afgrysselyken moord, van een persoon zo deugdzaam en zo beminnyk, als men Ifigenia behoorde voor te stellen? En met welke waarshynlykheid zoude ik myn Treurspel ontknopen door hulp van eene Godinne, of eenig kunstwerk, of eenig hericheppinge, die ten tyde van Euripides, wel eenig geloof konde vinden; maar die by ons al te ongerymd, en te ongelooffelyk zoude gevonden worden: Ik kan dan vryelyk zeggen, dat ik zeer gelukkig ben geweest in deeze andere Ifigenia by de oude schryvers te ontdekken, die ik zodaanig heb kunnen verbeelden als het my goed dacht, en die in 't ongeval stortende daar deeze minnydige minnaresse haare medevryster in wilde stooten, eenigzins schynt de straf te verdienen, zonder evenwel geheel en al het medely-

V O O R R E E D E.

delyden onwaardig te zyn. Dus is de ontkenning van het Spel gehaald uit den grond van het Spel zelve, en men behoeft het slechts te hebben zien vertoonen, om te begrypen wat vermaak ik den aanschouwer gegeven heb, in aldus op het einde een deugdzaame Princesse te behoeden, aan wie Euripides het geheele Treurspel door, zich zo veel heeft laten gelegen zyn, dat hy haar heeft willen verlossen door een ander middel dan een wonderwerk, 't welk hy niet zoude hebben kunnen dulden, om dat men het nooit zoude kunnen gelooven.

De togt van Achilles na Lesbos, 't welk die Held inneemt, en van waar hy Eriphilé, eerhy te Aulis komt voert, is ook niet zonder grond. Euphorion van Chalcis een zeer bekend Dichter by de ouden, en daar Virgilius * en Quintilianus op een voortreffelyke wyze gewag van maaken, meldt van deeze reis na Lesbos. In een zyner Gedichten zegt hy, zo als Pausanias verhaalt, dat Achilles, eer hy zich by 't Griekfche Leger voegde, dat Eiland hadde vermeersterd, en dat hy zelf daareene Princesse had gevonden, die op hem was verliefd geworden.

Dit zyn de voornaamfte zaaken waar in ik eenigfins van de fchikking en het verdichtfel van Euripides ben afgeweeken. Ik heb my ftiptelyker gebonden in zyne hartstochten te volgen. Ik beken hem verfhuldigt te zyn een goed deel van die redeneeringen die in myn Treurspel het meefte zyn goedgekeurd geweest: en ik beken het zo veel te liever, omdat deeze goedkeuringen, my, in die achting, en eerbied welke ik steeds voor die werken, ons van de oudheid overgebleeven, hebbe gehad, doet volharden. Dus verre de Heer Racine aangaande dit Treurspel: wiens woorden wy hier hebben willen nederstellen, omdat wy niets beters totaanbeveeling van dit treffelyk Toneelftuk wiften by te brengen. Wy hoopn dat de Leezer en toezener niet minder genoegen hier in zullen vinden, dan de Franfoifen, die het in hunne moedertaal hebben zien vertoonen.

* Eclo. 10 Infti. 1. 10.

VERTOONERS.

AGAMEMNON, *Veldbeer der Grieken.*

ARKAS, *Vertrouweling van Agamemnon.*

ACHILLES, *Minnaar van Ifigenia.*

ULISSES, }
NESTOR, } *Griekfche Vorften.*

PATROKLUS, *Vriend van Achilles.*

EURIBATES, *Hoofdman van Agamemnons Lyfwacht.*

ERIFILE, *Onbekende Dochter van Helena.*

DORIS, *Vertrouwde van Erifile.*

IFIGENIA, *Dochter van Agamemnon.*

KLYTEMNETRA, *Moeder van Ifigenia.*

ÆGINA, *Staatjuffer van Klytemneftra.*

KALCHAS, *Aartswichbelaar der Grieken.*

Zwygende.

LYFWACHT.

*Het Tooneel verbeeld de Legertent van Agamemnon enz.
in Aulis.*

IFIGENIA,

I N

A U L I S.

T R E U R S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

A G A M E M N O N , A R K A S .

A G A M E M N O N .

a, Agamemnon is 't, uw Vorst, die u komt
wekken;

Ken my aan myne stem, ik heb u iets te ont-
dekken.

A R K A S .

Myn Heer, hoe! zyt gy 't zelf, wat zaaken van gewigt
Doen u hier komen voor het ryzen van het licht?

De dageraat begint pas even te genaaken,

En ik zie niemand, als ons beide, in Aulis waaken.

Heeft eenig ruischen in de lucht uw rust gestoord?

Of hebben deeze nacht de winden ons verhoord?

Neen, alles slaapt, de zee, het leger, en de winden.

A G A M E M N O N .

Gelukkig is hy, die vernoeging weet te vinden

In zyn gemeen beroep, wien staat, noch ampt verrukt;

Bevryd van allen last, die my de schouders drukt.

A R K A S .

Sints wat tyd spreekt gy zo? hoe komt in uw' gedachten

A

De

De heerlykheên, die u omringen, te verachten?
 Wat hebben u de Goôn gedaan, dat u verdriet
 Hunn' gunst, en al 't geluk dat gy van hen geniet?
 Zoekt gy hun weldaan niet t'erkennen, maar te haten?
 Zyt ge Atreus zoon niet? Vorst, en Vader? boven maaten
 Gelukkig door uw' echt? bezitge niet daar by
 Het beste en rykste deel der Grieksche Heerschappy?
 Zyt gy niet uit het bloed van Jupiter gesprooten,
 En door de trouw verknocht aan diergelyke looten?
 Verzoekt Achilles, die ontzachchelyke Held,
 Van wien 't orakel ons zo veele wond'ren spelt,
 Ifigenia niet? wil hy, om u te wreken,
 Zyn huuwlyks-toorts niét aan de vlam van Troje ont-
 steeken?

Wat zeege, wat geluk haalt by die waardigheên,
 En eerbewyzen, die ge ontfangt van ieder een?
 Hebt gy niet onder u een vloot van duizend kielen?
 Van twintig vorsten, reed om Troje te vernielen?
 't Is waar, dat deeze stilte uw zeege wat verlet:
 De wind, drie maanden als geboeid, en vast gezet,
 Verhindert uwe vloot na Troje toe te streeven;
 Maar heeft men 't alles juist, gelyk men wenscht, in 't lee-
 ven?

Gy zyt een mensch, en 't lot is weiffelend, het brengt
 Zeer zelden vooispoed, met geen tegenspoed vermengd.
 Zeer haast ... maar, Heer, gy zucht! wat is 't, dat u doet
 schreijen?

Is 't kind Orestes ziek? wil 't uit het leeven scheijen?
 Weent ge om Ifigenie, of Klytemnestre? meld
 Die brief u eenig leed, dat u zo zeer ontstelt?

AGAMEMNON.

Gy zult niet sterven; neen; ik kan het niet gedoogen.

ARKAS.

Myn Heer!

AGAMEMNON.

Gy ziet me ontroerd; hoor wat my heeft bewoogen;
 En

En oordeel, Arkas, of het tyd is dat ik rust.
 Gy zyt, toen onze vloot vergaderde, bewust,
 Hoe 't scheen of weêr en wind ons riep van deeze stranden:
 Wy maakten zeil, elk floeg van blydschap in zyn handen,
 En dreigde Troje reeds van ver zyn' ondergang;
 Maar, ach! het duurde met die blydschap niet zeer lang.
 Men zag de winden, die ons eerst zo gunstig scheenen,
 Straks stil zyn, en die vreugd met onze hoop verdweenen,
 Noch in de haven zelf: een zaak zo ongemeen,
 Bevong met schrik, en met verwond'ring ieder-een.
 Men smeet de riemen uit, maar vrucht'loos; dies we ons
 keeren

Straks naar de Godheid, die men hier gewoon is te eeren.
 Uliſſes, Nestor, ik, en Menelaüs gaan
 Eerbiedig na 't outaar der Jagtgodin Diana,
 En offren heimelyk; maar denk, hoe 't my ontfelde,
 Toen Kalchas, d'Offeraar, my dus myn' rampen spelde.
 Gy wapent tegens Troje een krachtelooze magt.
 Dus is het van de Goôn beslooten,
 Ten zy eens dochtere bloed, uit Helenaas geslacht,
 Op 't outer van Diane word vergooten.
 Zoekt gy der Goden gunst, en goeden wind met een,
 Gy moet Ifigenie slachten.

ARKAS.

Uw Dochter!

AGAMEMNON.

Denk, hoe my dit antwoord overviel,
 Myn bloed bevroos, en ik, verslagen in myn' ziel,
 Bleeft zonder stem, en stond gelyk als opgenomen:
 Na duizend zuchten kon ik die eerst weêr bekomen.
 Toen lasterde ik de Goôn, en zwoer voor hun outaar,
 Hun' eisch nooit toe te staan. ach, Arkas! had ik maar
 Die teedre drift gevolgd! 'k wou 't heit straks op doen
 breeken.
 Uliſſes, nimmer onvoorzien van slimme strecken,
 Scheen 't meê te stemmen, en gaf dus, door zyn beleid,

In 't eerst, den vollen toom aan myne oploopendheid.
 Maar haast hervattende zyn wreede schranderdheden,
 Vertoonde hy my de eer, het Vaderland, myne ceden,
 't Heir, zo veel Vorsten, die my eerden als hun hoofd,
 Het Aziaansch gebied aan Griekenland beloofd,
 En hoe ik zonder naam verachtelyk zou leeven,
 Zo ik myn kind niet voor den Staat wilde overgeeven.
 'k Beken, hoe zeer myn ziel daar tegen was gekant,
 De zucht tot heerschen kreeg op my noch de overhand.
 Die trotse naam van Vorst der Vorsten, Hoofd der Grie-
 ken,

Alreë de waereld door gedraagen op de wieken
 Der faam, veroverde terstond myn moedig hart:
 De Godn zelfs hebben my, tot meer'd'ring myner smart,
 Als naauw een lichte slaap beschooten had myne oogen,
 Hun recht handhavende, myn avrechts mededoogen
 Verweeten, nacht op nacht my dreigende te slaan
 Met hunnen bliksem, zo ik, doof voor hun vermaan,
 Wilde ongehoorzaam zyn, en langer tegenstreeven.
 Ach! Arkas! op het laatst moest ik my overgeeven!
 Weërom beleezen door Ulysses gaf ik last,
 Al schreijende, om myn kind op te offren; maar wat was 't?
 Ik moest zelf, zonder schyn van haar'er my te ontfarmen,
 Myn waarde Ifigenie, eilaas! haar Moeders armen
 Ontrukken; 'k heb haar door een snooden vond misleid;
 My van Achilles naam, en zyn genegenheid
 Gediend, om haar daar door te doen in 't leger komen;
 Ik schreef haar, dat die Held zyn drift niet kon betoomen;
 Dat hy voor zyn vertrek met ons zich eerst aan haar
 Verbinden wilde, door het huuwlyk, voor 't altaar.

ARKAS.

Zult gy Achilles, noch zyn ongeduld dan vreezen?
 En meent ge dat hy stil en wel te vreeën zal weezen?
 Dat hy, gewapend door de liefde, en reden, voort
 Zal toestaan, dat zyn naam misbruikt werd tot dien moort!
 Zal hy zyn minnares zien slagten voor zyne oogen?

AGA-

AGAMEMNON.

Zyn afzyn hadme uit nood tot dat besluit bewoogen.
 Zyn vader, vreezende een buurvyand, had zyn zoon
 Achilles, als gy weet, t'huis uit het heir ontboôn.
 Ô Arkas, 'k had gedacht met allen schyn van reden,
 Dat zulk een kryg hem riep tot langer bezigheden.
 Maar wie stut eenen stroom, die met een snellen vloed
 Het alles overloopt, en breekt wat hem ontmoet?
 Achilles gaat ten slyde, en vellende onder weege
 Al wat hem weêrstand bied, keert met gewenschte zeege,
 En volgende op den voet 't gerucht van zyne daân,
 Kwam hy hier giff'ren met den nacht in 't leger aan.
 Maar sterker banden zyn 't die my myne armen binden:
 Myn kind, dat herwaards komt, en hier zyn dood zal
 vinden,
 Hoewel 't die niet verwacht; wiens hart zich willig buigt
 Naar mynen wil, en nu ligt om myn' goedheid juicht;
 Myn' dochter ... ach! dien naam, die me aan haar houdt
 verbonden
 Met zulk een heilig recht, dien naam te zien geschonden!
 Haar jonkheid, noch myn bloed beklaag ik niet alleen,
 Maar duizend deugden, en een zucht zo ongemeen,
 Die 'k haar altyd aan my haar vader zag betoonen,
 En die ik had beloofd haar beter te beloonen.
 O neen! 'k zal nimmermeer gelooven, groote Goôn!
 Uw wil te weezen, dat men u die maagd zal doôn.
 Neen, gy beproeftme slechts met myne ziel te ontroeren,
 Maar zoudtme straffen, durfde ik uwen last volvoeren.
 'k Heb u tot dit geheim gekooren; Arkas, gy
 Moet nu uw' yver, gy moet uw getrouwheid my
 Betoonen: gy hebtze aan de Koningin beweezen
 Te Sparte, en zyt daar door by my in staat gereezen.
 Neem deezen brief, ontmoet terstont de Koningin,
 En slaa den weg, die op Mycenen aanloopt, in.
 Ga heenen, en zo haast gy haar maar hebt vernomen,
 Voldoe terstont uw' last, belet haar 't herwaards komen:

Laat iemand, dien de weg bekend is, met u gaan,
 Op dat gy haar niet mist. 't Is met myn kind gedaan,
 Indienze in Aulis komt. 'k Zie Kalchas op haar wachten;
 Die zal de Goden meer dan myne traanen achten:
 De Godsdienst, tegen ons met regt aldus verstoord,
 Zal door het driftig volk alleen maar zyn gehoord:
 En zy die tot hun leed myn hoog gezag gedoogen,
 En aanzien myn geluk met warie en nydige oogen;
 Zy, welker heerichzucht door myn' roem verbitterd
 wordt,

Verlangen my te zien in myne magt verkort.
 Ga, wil haar tot een schild voor myne zwakheid strekken;
 Maar door geen loffe drift, noch yver, haar ontdekken
 Het doodelyk geheim, dat ik u heb ontleed.
 Maakt dat ze nimmer van dat gruwlyk opzet weet.
 Tracht my 't verwyten van een' moeder voor te komen,
 Van wanhoop, om een stuk zo schendig, ingenomen.
 Gelyk als ik haar schryf, dient gy te spreken; want
 Om Klytemnestra en myn dochter van de hand
 Te zenden, schryf ik, dat Achilles is van zinnen
 Veranderd, dat hy schynt te wank'len in het minnen;
 Nu hy haar huwelyk, in 't eerst zo zeer begeerd,
 Uitsstellen wil, tot hy van Troje wederkeert.
 Zeg ook dat Erifile, in al dit werk, met reden
 De grootste schuld draagt van zyne onstandvastigheden.
 Zy die in Lesbos door Achilles wierd gespaard;
 En die nu te Argos by myn dochter wordt bewaard.
 Dit's haar genoeg gezegd. Het ov'rig moet men zwygen.
 Ik zie de zon begint reeds hooger op te stygen.
 Ik hoor gerucht. Vertrek, en haast u, Arkas, gaa.
 Het is Achil; maar Goon! Ulfes volgt hem na.

T R E U R S P E L. 7
T W E E D E T O O N E E L.

AGAMEMNON, ACHILLES, ULISSES,
NESTOR, PATROKLUS.

AGAMEMNON.

Zult gy zoo draa, myn Heer, met volle zeegepraalen?
Mag ik in Aulis als verwinnaar u onthaalen?
Zyn dit de proeven van uwe eerft opgaanden moed?
Wat volgen u in 't kort triomfen op dien voet!
Teffaliën alreë bevredigd, en verwonnen,
Ja Lesbos zelf, myn Heer? wie zou 't gelooven konnen?
Een ander wierdt daar door in eeuwigheid vermaard!
En 't is maar tydtverdryf voor held Achilles zwaard!

ACHILLES.

Myn Heer, zo flecht een winft moet minder zyn gepreezen;

Indien de Hemel ons eens gunftig wilde weezen,
'k Zag haast een ruimer veld geopend voor myn' moed,
Ontfteeken door het loon, dat gy my hoopen doet:
Maar, 'k hoor zich midlerwyl een blyde maar verfprijen,
Daar op het onverwachtft myn' ziel zich meë komt vleijen.
Gunt gy me dan, dat ik myns harten hoogften wenfch
Haast door de trouw verkryg, en zy de blydftte menfch
Van alle menfchen? hebtge uw' dochter hier ontbooden
Om haar aan my te doen verbinden voor de Goden?

AGAMEMNON.

Myn dochter! hoe, myn Heer, wie heeft u dat gezeid?

ACHILLES.

Myn Heer, geeft u die maar zo veel verlegenheid?

AGAMEMNON tegens ULISSES.

Gerechte Hemel! zou hy van myn vond wel weeten?

ULISSES.

Heer, Agamemnon is met reën van fchrik bezeeten.
Denkt gy wel aan 't gevaar dat ons te faamen dreigt?
En zytge in zulk een tyd tot trouwen noch geneigd?
O Goôn! terwyl de zee voor ons blyft toegelooten,

Dat Griekenland beroert, het leger en de vlooten
Verzwakt, en dat we, eilaas! tot blussching van den
gloed

Der gramschap van de Goôn, light van het edelst' bloed,
Ja van het waardigste hen zullen moeten geeven,
Schynt gy alleen tot liefde en huuwen aangedreeven!
Wordt d'algemeene vrees door u alleen beïpot?

NESTOR.

Hoe, wiltge dat het hoofd der Grieken 't stuure lot
Noch terge, door de pracht van huuwelyks sieraaden
En vreugdefeesten, om in wellust zich te baaden?
Myn Heer, hoe, gaat u 't leed der algemeene druk
Niet meer aan 't hart? acht gy zo weinig het geluk
Der Grieken? word gy dan vervoert door zulke zinnen?
En zultge dus, myn Heer, het Vaderland beminnen?

ACHILLES.

Voor Troje zullen wy doen zien, door onze daân,
Wien van ons 't Vaderland meest zal ter harte gaan:
Zo lang vergun ik u uw' yver uit te meeten.
Gaa, bid de Goôn; en om hun raadsbesluit te weeten,
Doe offerhanden; gaa, wroet met uwe eigen hand
In 't bloed der beesten, en doorzoek hun ingewand.
Zie of ge de oorzaak van het stille staan der winden
Daar uit bespeuren kunt; daar in weet uit te vinden,
Wyl ik me op Kalchas, wat die zorg belangt, verlaat.
Maar gy, myn Heer, zo u myn heil aan 't harte gaat,
Vergunme dat ik mooge een huuwelyk voltrekken,
Dat nimmermeer de Goôn tot gramschap kan verwek-
ken.

Myn brandende oorlogsmoed, die my nooit laat in rust,
Zal my eerlang weêrom doen zyn aan deze kust.
Het waar my groot verdriet dat iemand op de stranden
Der Trojeren, voor my zou 't eerst bestaan te landen.

AGAMEMNON.

Waarom, ô Hemel! sluit gy 't Frigiaansche veld,
Door een verborgen nyd, voor zulk een dappren held!
'k Zag

't Zag u dat edel vuur in hem dan niet verwekken,
Als om 't met meêr verdriet weêr vruchtloos weg te trek-
ken.

ULISSES.

Wat hoor ik? groote Goôn!

ACHILLES.

Wat zegtge? hoc! myn Heer!

AGAMEMNON.

Dat wy, o Prinsen! weêr naar Grieken moeten, eer
Wy 't ons beklagen: wy, in onze hoop bedroogen,
Vertoeven hier te lang. De Goôn zyn onbewoogen,
En staan voor Troje, uit al de tekens die we zien,
Blykt klaarlyk dat zy ons den weg daar heen verbiên.

ACHILLES.

Wat wreede tekens heeft men van der Goden tooren?

AGAMEMNON.

Gedenk, wat u door hen van 't noodlot is beschooren.
Waarom zich hier gevleid? men weet hoe Trojes wal
Alleen door u gebragt zal worden tot den val.
Myn Heer, men weet ook dat gy zulk een zeegepraalen
Zult met uwe eige dood, en dierbaar bloed betaalen.
Dat daar uws levensbloem, die elders lang zou staan,
Zal werden afgemaaid, en in haar lent vergaan.

ACHILLES.

Zal een verzaamde magt van zo veel braave Heeren
Met onuitwis'ren hoon dan weêr te rugge keeren?
En Paris, vol van vreugd, naa 't schenden van de trouw,
Genieten, zonder schroom, de zuster van uw' vrouw?

AGAMEMNON.

Heeft uwe dapperheid, die ons is voorgekomen,
Voor Menelaüs noch niet wraaks genoeg genomen!
Hoe, hebtge Lesbos niet veroverd met geweld?
En heeft die ramp niet heel de Egeesche zee ontfeld?
Heeft niet het bange Troje, aan zyn' verbaasde stranden,
De dooden, en het puin van Lesbos aan zien landen?
Een and're Helena beweent het; die gy vindt

A 5

En

En straks gevangen naar Micenen heenen zondt :
 Die jonge schoonheid wil vergeefs haar' staat bedekken;
 Haar fierheid is 't die haar verraadts door de ed'le trekken
 Van 't weezen; 't zwygen zelfs ontdekt haar edel bloed,
 En toont ons, dat men haar niet minder achten moet
 Als een Prinses.

ACHILLES.

Vergeefs, myn Heer, hebtge uitgevonden
 Die reën; gy wilt te diep 't geheim der Godn doorgronden.
 Zou dan haar dreigen my weêrhouden? Zou ik de eer,
 Die ik te wachten heb ontvlieden? neen, myn Heer.
 't Is waar toen Thetis tot haar bruijom had verkooren
 Een sterfelyk mensch, dat haar gespeld wierd van te vooren,
 Dat ik kon kiezen, lang te leeven, ongeacht;
 Of weinig, maar tot roem van my, en myn geslagt.
 Wel, wyl ik eindlyk toch in 't graf moet nedervaaren,
 Waar toe myn leeven, dat veracht zou zyn, te spaaren?
 En 't Godenbloed een wyl slechts te verſchoonen; om
 Te wachten in myn land een eerlooze ouderdom.
 Zou ik, om 't leven te behouden, eerloos sterven?
 En hier beneden geen den minsten naam verwerven?
 Zo snoode zwakheên zyn een groote ziel onwaard.

PATROKLUS.

De eer spreekt hier, dat's genoeg; geen Godspraak, hoe
 vermaard,
 Erkenn' men meer, als die. 't Is waar dat onze dagen
 Stran in der Goden magt en aan hun welbehaagen;
 Maar, de eer, myn Heer, die wy behaalen hier beneên,
 Bestaat in onze hand, en dapperheid alleen.
 Wat kwellen wy ons dan met die geheime zaaken:
 Laat ons ons zelf, gelyk als zy, onsterfelyk maaken:
 En, laatende het lot begaan, heen streeven, daar
 De dapperheid zo groot een heil ons naa 't gevaar
 Belooft, gelyk als zy bezitten.

ACHILLES.

Dat's te vinden

Voor

Voor Troje, ik zal dien togt my derwaards onderwinden.
 Ja, wat men my voorspelle uit zulk een wich'lery,
 'k Bid van de Goden slechts een goeden wind, die my
 Daar spoedig heene voere; al moest ik 't magtig Trojen
 Alleen belegeren, en 't werk alleen voltoojen;
 Ik ben, met Patroklos, gereed tot uwe wraak.
 Maar, neen, 't lot levert het in uwe hand, ik haak
 Alleen na de eer om u in de eerbaan naa te volgen:
 Het is de liefde niet die my dus maakt verbolgen;
 'k Bid u niet, myn vertrek, en huwlyk toe te staan;
 Uw roem verplicht me 't heir kloekmoedig voor te gaan:
 'k Staa naar de zeege zelf ten koste van myn leeven.
 En ik wil my aan u hier tot een voorbeeld geeven;
 Uw glori wil dat ik u nergens in verlaat,
 Steeds onderworpen aan uit vrees gesprooten raad.

D E R D E T O O N E E L.

U L I S S E S , A G A M E M N O N .

U L I S S E S .

Gy hoort, hoe hy zyn reis na Troje voort wil zetten,
 Het koste wat het wil; niets kan het hem beletten:
 Wy vreesden zyne min, en hy geeft, onbedacht,
 Door zyne dwaling aan ons raadsbesluit meer kracht.

A G A M E M N O N .

Helaas!

U L I S S E S .

Wat moet ik uit zo zwaare zucht besluiten?
 Begint uw eige bloed nu tegens u te muiten?
 Hoe, heeft één nacht u zo veranderd van gemoed?
 Of is 't uw hart, myn Heer, dat u dus zuchten doet?
 Bedenk u wel; gy zyt den Griek uw' dochter schuldig;
 Gy hebtze aan ons beloofd; en yder heeft zorgvuldig
 Geluisterd naar het geen hen Kalchas heeft voorzegd;
 Die op uw woord het volk ontwyfelbaar berecht,
 Dat haast naar onzen wensch de winden keeren zullen.

Zo

Zo Agamemnon nu zyn woord niet wil vervullen,
 Maar oorzaak geeven van bespottinge over al,
 Meent gy dat Kalchas dan noch langer zwygen zal?
 De Godn doen liegen, en u niet van schuld betichten,
 Dewyl gy weigert uw' beloften te verrichten?
 Wat weet men, waar het volk, door zync woede ont-
 roerd,

Vand' offerhande ontbloot, niet licht word toe vervoerd?
 Dus tragt, myn Heer, het graauw voor al in rust te stellen:
 Dat tusschen 't Godendom en u zal vonnis vellen.
 Zyt gy het niet, myn Heer, die ons door kracht van reën,
 Naar Xanthus velden toe geroepen hebt byeen?
 Die zelf van stad tot stad bevestigde alle de eeden
 Die al de minnaars van Heleën voorheenen deden.
 Toen al de Grieken, elk om 't zeerst, en yvrigst haar,
 Naast Menelaüs, ook verzochten van Tyndaar:
 En wy, wie ook die schoone als bruid ontving in de ar-
 men,

Zyn rechten zwoeren, als onze eigen te beschermen;
 Ja, zo moetwillig hem die bruid ooit wierd ontroofd,
 Wy hem beloofden tot zyn wraak des schaakers hoofd.
 Maar, zoumen zonder u, dien eed, door liefde ontsteeken,

Gedaan, wel houden, nu die drift lang is geweeken?
 Gy rukkende ons uit de eerst begonnen huuwlyks vreugd,
 Hebt ons verlaaten doen, in 't blaakenste onzer jeugd,
 En vrouw, en kinderen; en nu om u te wreken
 Die ed'le drift komt uit ons aller oogen breeken,
 Nu Griekenland u heeft gegeven d'oppermagt;
 Nu ieder u voor 't hoofd van dezen krygstocht acht;
 En al de Vorsten, elk zo groot vermogen waardig,
 Hun' bloed niet spaaren om u dienst te doen, en vaardig
 Tot uwe wraak zyn; nu ontbreekt het u aan moed,
 En gy durft zulk een eer niet koopen voor wat bloed!
 Ja, latende uw gemoed van yd'len schrik verheeren,
 Gebiedtge ons niet, als om ons weder te doen keeren.

A G A M E M N O N.

Het is niet vreemd, myn Heer, dat gy den kloeken maakt,
 Zo lang de gramfchap van de Goden u niet raakt.
 Maar, zaagt gy uwen zoon, geboeid met offerfnoeren,
 Gelyk een offerdier na 't doodlyk outer voeren;
 Men zag u, vol van fchrik, besturven van gelaat,
 Min grootfch, en minder fier in zulk een droeven staat.
 Gy zoudt, gevoelende de pynen die my drukken,
 Hem, vol meêdoogen, zelf uit Kalchas handen rukken.
 Myn Heer, ik heb myn woord gegeven, en verwacht
 Myn' dochter; komt zy, ik fta toe dat hy haar flagt.
 Maar, zo het lot de dood myns kinds niet wil gehengen,
 En haar belet haar reis naar Aulis te volbrengen;
 Sta toe, dat ik my van dat blyd beletfel dien,
 En verg my niet dat ik haar verder zal gebiën.
 Vergun me een' God, die zorg draagt voor myn dochters
 leeven,
 Te volgen, en geenfints zyn hulp te wederftreeven.
 Gy weet, myn Heer, uw raad verftrekt me een wet en les.
 'k Word rood.....

V I E R D E T O O N E E L.

E U R I B A T E S, A G A M E M N O N, U L I S S E S.

M E U R I B A T E S.
Myn Heer...

A G A M E M N O N.

Helaas! wat brengt Euribates?

E U R I B A T E S.

De Koningin is met haar' dochter aangekomen.
 Zy nad'ren herwaards, en zy zyn als opgenomen
 Van vreugde. Een weinig tyds is zy verdwaald geweest
 In 't bofch, dat de ingang fchynt na 't heit te fluiten, meeft
 Verleid door duifternis der fchaduw, doch verleegen
 Heeft zy met moeite, in 't end, den rechten weg gekree-
 gen.

A G A.

AGAMEMNON.

ô Goôn!

EURIHATES.

Ook Erifile is by haar, die den Held
 Achilles als gevange in handen wierdt gesteld
 Te Lesbos, en nu komt om van haar lot en maagen,
 Die zy niet kent, noch weet, hier Kalchas te ondervraagen.
 De maar van haare komst is reeds alom verspreid:
 Reeds wordtze eerbiedig van de krygslieën ingeleid.
 Ifigenia, die het oog van alle menschen
 Bekoort door haare schoonte, ontfangt elks zegewen-
 schen.

De een hoop omringt Mevrouw, met eerbied en ontzag,
 En de and're vraagt my wat haar komst bedieden mag.
 Bekennende al te saam eenpaarig, dat voor dezen
 Geen Koning van de Goôn wierdt zo veel gunst bewee-
 zen:

Dat nimmer vader, zo volmaaktelyk bestraald
 Van hun verborge gunst, by uw gelukken haalt.

AGAMEMNON.

't Is wel, laat ons alleen; 'k zal zien wat voorts de zaaken
 Vereiffchen zullen, wyl het ov'rig my zal raaken.

V Y F D E T O O N E E L.

AGAMEMNON, ULISSES.

AGAMEMNON.

't Is dan vergeefs, ô Goôn! en uw' voorzienigheid
 Verzekert uwe wraak, veydelt myn beleid.
 Mogt ik ten minsten, in myn ongeluk, myn' klagten
 Vry uiten; en myn pyn door schreijen wat verzachten!
 Wreed lot der Koningen! wy zyn maar slaaven van
 Het los geval, en 't geen de nyd verzinnen kan.
 Die vaak belet, wyl zy steeds heeft op ons haare oogen,
 Dat de ongelukkigsten het minste weenen moogen.

ULISSES.

Myn Heer, weet dat ik ook een vader ben als gy.

Myn

Myn hart gevoelt zich zelf niet van uw' droefheid vry;
 Ja, beevend voor den slag die u met recht doet zuchten,
 Wraak ik uw' traanen, noch onlydlyke ongenuchten.
 Ik deel in uw elende, en schrey met u; maar, Heer,
 Uw liefde heeft voortaan geen wettige onschuld meêr.
 De Goden lev'ren haar hier 'zelve aan Kalchas; heden
 Verwacht hy haar, en zal, vertoefte voort te treden,
 Haar zelf met luider stem u komen eifchen; maar
 Wy zyn hier noch alleen; schrey, schrey, maar haastig;
 Ipaar

Geen traanen, uitgeperit door zulk een teer belangen.
 Beween uw bloed vry; ween, ontlast uw hart van 't pran-
 gen:

Of liever, zonder te verand'ren van gelaat,
 Bezef, wat eer dat u hier van te wachten staat.
 Zie heel den Hellefpont beflagen met uw' kielen,
 En 't heilloos Troje door het vuur der wraak vernielen,
 Haar burgers fel geboeid; Vorst Priamus ter neêr
 Geboogen; Hélena aan Menelaüs weêr
 Geleverd. Zie uw vloot, bekrans't met lauwerieren,
 Terwyl van mast en steng de zeegewimpels zwieren,
 Al triomfeerende hier wederom gekeerd,
 En als verwinnaar u van ieder een geëerd.
 De roem, ô Vorst! van zulk een heerlyk zeegepraalen,
 Zal de nakomeling eeuw uit, eeuw in verhaalen.

A G A M E M N O N.

'k Beken myn zwakheid Heer, en laat het aan de Goôn,
 (Hoewel de onnozele te straffen ongewoon)
 Om 't uit te voeren naar hun wil en welbehaagen;
 Ik geef het op, zy komt, gaa; wil toch zorge draagen
 Dat Kalchas zwyge: en gy, wien ik 't geheim vertrouw,
 Maak dat myn Gemalin zich van het outer houw.

Einde van het Eerste Bedryf.

T W E E D E B E D R Y F .

E E R S T E T O O N E E L .

ERIFILE', DORIS.

N een Doris, gaan we, laat ons voort van hier vertrekken,
 ERIFILE'.

Om hunne vreugd niet tot verhindering te strekken;
 Dewyl hunne ongeneugte ons geenszins baten kan,
 Laat hen in d'armen van een vader, en een man.
 Laat ons, terwylze om stryd hun liefde doen herleeven,
 Hun blydschap, en myn smart gelyke vryheid geeven.

DORIS.

Mevrouw, hoe, zultge dan in alles wat gy ziet,
 Geduurig nieuwe stof uitvinden tot verdriet?
 't Is buyten twyfel dat het al mishaaft aan de oogen
 Van een' gevangene, en dat die nooit vreugd gedoogen.
 Maar in dien tyd wanneer Achilles, over zee,
 Van Lesbos keerende, u uws ondanks sleepte meê,
 Wanneer gy in zyn schip gevangen wierdt gehouwen,
 En dien verwinnaar voor uwe oogen moest aanschouwen;
 Mevrouw, toen zag men in uw oog niet ééne traan;
 Toen waart gy minder om uw ongeluk begaan;
 En tegenwoordig zietge uw heil op nieuws beginnen.
 Ifigenia, die ge u teder ziet beminnen,
 Beklaagt u, en is zo tot u genegen, dat
 Ge in Trojen nooit zulk goed onthaal te hoopen had.
 Ja 't lustte u Aulis te bezien, daar zy, ontbooden,
 Na toe verreisde, en tot de meêreis u kwam nooden.
 Gy zyt 'er; maar ik zie elk oogenblik uw smart
 Vermeerderen: wat drukt, wat weegt u dus op 't hart?

ERIFILE'.

Hoe! zyt gy zo verdoold? zou Erifile kunnen
 Haar vreugd aanschouwen, en stilzwygend haar die gun-
 nen?

Ge-

Geloofte dat ik zou verbannen mynen druk,
 Daar ik het minste deel niet heb in haar geluk?
 'k Zie haar in de armen van haar' Vader, en behoeder:
 Ze is al de hovaardy van eene trotse moeder:
 Daar my geduuriglyk het noodlot viel zo straf,
 Dat ik by vreemde moeit, van myne kindsheid af,
 Omzwerven. Hoe ontving ik dit rampzalig leeven!
 Nooit hebben ouders my een zoeten lonk gegeven.
 Ik weet niet wie ik ben; en tot vermeerdring van
 Myn ramp, ô schrik! zegt my de Godspraak, dat ik dan
 Wanneer ik weeten zal van wien ik ben gebooren,
 Als ik my kennen zal, voor zeker gaa verlooren.

DORIS.

Neen, neen, gy moet uw lot naauw onderzoeken, dwaal
 Niet in de Godspraak, die scheidt lust in duist're taal.
 Haar dubbel antwoord schynt de menschen steeds te dreigen;

Ligt zult ge uw schyn-naam zien verand'ren in uwe eigen.
 Dit is alleen 't gevaar dat u te wachten staat;
 Ligt is 't op deeze wys dat gy verlooren gaat,
 Denk dat gy anders wierd in uwe jeugd geheeten.

ERIFILE'.

Dit's alles wat ik van myn lot heb kunnen weeten:
 Uw Vader, maar alleen bewust van 't ovrig, is 't,
 Die nooit gewild heeft, dat ik meerder daar van wist.
 Ach! in dat Troje, daar men myne komst verwachtte,
 Zoude ik myne eer weér zien hersteld, en myn geslachte
 Recht kennen; 'k was op weg, en schatte in myn gemoed,
 Alreeds myne afkomst van der grootste Vorsten bloed,
 Alreeds begon ik die beroemde stad te ontdekken,
 Wanneer Achilles kwam in 't eiland Lesbos trekken.
 't Bezweek daar alles voor zyn magt; uw Vader kwam
 In 't sryden om, terwyl men my gevangen nam.
 En, ach! onkundig aan my zelve, en van myn staaten,
 Waar van hy my zo zoet een hoop had nagelaaten,
 Hield ik, slaavin des Grieks, niet als de fierheid van

B

Een

Een bloed, dat, tot myn leed, ik niet bewyzen kan.

DORIS.

Helaas! Mevrouw, wat kwam die hand u wreed te vooren!

Waar door gy zulk een trouw getuige hebt verlooren!

Maar Kalchas is alhier, die Kalchas, zo vermaard,

Wien 't Godendom al zyn geheimen openbaart.

Met wien de Hemel spreekt; waar van hy onderweezelt,

Weet wat geschieden zal, en is geschied voor deezen.

Zou hy onkundig zyn, uit wien gy sproot? gy vindt

Hier niemand, die niet gaern zich alles onderwindt

Tot uwen dienst. Haast zal Ifigenia trouwen

Met haar' Achilles, zy zal haar' beloften houwen;

En onder zyne hulp u eene schuilplaats biën,

Als de eerste proef die zy wil van zyn liefde zien.

ERIFILE.

Wat zoudt gy zeggen, zo van al myn droevig plaagen?

Dit huuwelyk alleen my 't zwaarste valt te draagen?

DORIS.

Mevrouw!

ERIFILE.

Gy staat verzet, dat ik zo droef te moët,

Na geen vertroosting hoor; maar Doris, luister toe,

Hoe 't mooglijk is, dat ik noch leef in myne elende.

Ach! een gevangene te zyn, eene onbekende,

Een vreemde is weinig. Die verwoester onzer wal,

Achilles, de oorzaak van ons beider ongeval;

Die me als gevangene weg voerde, en my daar boven

Uw vader, mynen stam, en al myn hoop kwam rooven,

Wiens naam ons niet als stof tot schrik, en afkeer geeft;

Behaagt myn oog, het meest van alles wat 'er leeft.

DORIS.

ô Godn! wat zegt ge?

ERIFILE.

Ik heb vergeefs my willen streelen,

'k Heb door stilzwygenheid myn zwakheid willen hee-
len.

Doch

Doch 't hart, te zwaar gedrukt, en 't welk geen veinzen
lydt,

Spreekt nu, maar om daar naa te zwygen voor altyd.

Vraag niet op welk een hoop, op welk een vast betrouwen,

Ik heb den grond van zulk een liefde kunnen bouwen.

'k Wil niet beschuldigen 't geveinsd meêdoogen, daar

Achilles me in myn ramp meê zocht te troosten; maar

De hemel scheidt vermaak in eeuwig my te plaagen,

En wil my al 't gewigt van zynen haat doen draagen.

Zal ik herdenken dien verschrikkelyken dag,

Toen ik ons beide, eilaas! in boeijens kluitren zag?

Ach! ik lag langen tyd bezweeken in de handen

Van myn verwinnaar, die myn vryheid lei aan banden.

In 't eind' weêrkrygende het licht in dien alarm,

Vond ik my rustende in myn vyands bloedige arm.

Ik schrikte, Doris, en begon terstond te vreezen,

Dat ik aanfchouwen zoude Achilles vreeslyk weezen;

'k Trad in zyn schip, vervloek zyn dolheid, en betoon

Hem niet als afkeer; Ja, 'k wou hem niet zien. Maar,

Goôn!

Ik zag hem, en terstond was myne toorn bezweeken.

Ik voel, hoe myn verwyt blyft op myn lippen steeken;

Ik voel hoe zelf myn hart zich aankant tegens my;

'k Vergeet myn gramfchap, en doe niet als schreijen; gy,

Gy weet, ik volg den held dien ik in 't hart bezinde;

En min in Aulis noch dien ik in Lesbos minde.

Ifigenia bied vergeefs my haare hand,

En toegenegenheid; 'k veracht dien onderftand.

ô Droeve raazerny! wat komt gy in my werken?

'k Aanvaard' haar hand alleen om mynen haate sterken,

Opdat ik zekerder, in deeze onsteltenis,

Omftoote haar geluk dat my ondraaglyk is.

DORIS.

Wat kan uw haat, wylze onvermogen is, haar deeren?

Waar 't niet veel beter na Mycenen weêr te keeren?

B 2

De

De smart ontwyken, die u deerlyk lyden doet,
En dooven eene vlam, die gy verbergen moet.

ERIFILE'.

Ik wenschte 't, maar, wat smart zou my de ziel doorbooren,

Als ik Achilles roem alhier zou moeten hooren!
't Lot, dat me voerde, wou my echter niet ontlaan.
Het dwong me inwendig om na deze plaats te gaan.
Het gaf my in, zo ik in Aulis kon geraaken,
Ik zou licht myne ramp den Griek deelachtig maaken;
En dat myn ongeluk een einde neemen zou,
Wierd dit gelukkig paar vereenigd door de trouw.
Nu ziet gy dat myn reis niet is uit lust gereezen,
Om slechts te weeten wie myne ouders moogen weezen.
Haar trouw zal 't richtsnoer van myn noodlot zyn; maar
ach!

Word die volbragt, ik ben verlooren! niets vermag
Myn dood te keeren, die zal uit dit huwlyk spruiten,
En ik voor eeuwig in het graf myn schand besluiten;
Wyl 't hart geen kundichap van myne ouders meer be-
geert,

Die ik te schandig heb door dwaaze min ontceerd.

DORIS.

Ach! hoe beklag ik u; maar gy moest eerder schroomen...

ERIFILE'.

*k Zie Agamemnon met Ifigenia komen.

T W E E D E T O O N E E L.

I F I G E N I A , A G A M E M N O N , E R I F I L E ' ,
D O R I S .

I F I G E N I A .

Myn Heer, waar looptge? ei zeg, wat bezigheid verwekt
Den haast die u aan myne omhelzingen onttrekt?
Ik heb myn moeder in haar vreugd niet willen slooren;
Mag ik de myne u niet mede op myn' beurt doen hooren?
Aan-

Aanschouw toch eens uw kind, myn vader, ei gedoog
 Dat ook myn vreugde mag uitschiet'ren voor uw oog.
 Dat ik u

AGAMEMNON.

Wel, myn kind, omhels, omhels uw' vader.
 Kom dochter, nimmermeer trof hem uw liefde nader.

IFIGENIA.

Wat is me uw liefde waard! wat vreugd genieten wy
 Door u te aanschouwen in uw nieuwe heerschappy.
 De faam met uwe magt en grootheid uit te blaazen,
 Deed ons van verre alreê verwond'ren, en verbaazen;
 Maar ziende u van naby, met glorie overlaân,
 Vermeedert myne vreugd, groeit myn verwond'ring aan.
 Wat heil is't Grieken dat het u mag veldheer noemen,
 Wat vreugde is't ons, dat wy op zulk een vader roemen!

AGAMEMNON.

Een veel gelukkiger zyt gy, myn dochter, waard.

IFIGENIA.

Wat schort aan uw geluk? wat is 't dat u bezwaart?
 Kan wel een vorst meer heil, of meer geluk begeeren?
 'k Dacht nooit de Goôn daar voor genoeg te kunnen
 eeren.

AGAMEMNON.

Moet ik haar tot haar ramp bereiden, Goden, ach!

IFIGENIA.

Gy wendt uw aangezicht! gy zucht! wat of u mag
 Ontstellen! gy ziet me aan bedroefd! waar wil dit hee-
 nen!

Zyn wy ook buiten last vertrokken van Mycenen?

AGAMEMNON.

Neen, gy behaagt altyd myne oogen; maar de tyd
 Is met de plaats verkeerd; een wreede zorg bestrydt
 Myn zinnen.

IFIGENIA.

'k Bid, dat gy de zorgen, die u kwellen,
 Terwyl ik by u ben, wilt aan een zyde stellen.

'k Voorzie reeds dat ik lang van u beroofd zal zyn.
Schaamt ge u een oogenblik myn vader, (welk een
pyn!)

Te weezen? laat toch die Prinſes uw tederheden
Niet wederhouden, 'k heb haar duizendmaal beleeden
De zucht die gy me draagt, en uw genegenheid
Haar roemende, heb ik uw gunſt haar toegezeid.
Wat wil deez' koelheid! wat zal zy hier uit vermoeden,
Als dat ik voor had haar met ydle hoop te voeden.
Dryf eens die droeve wolk van uw gezigt, myn Heer.

AGAMEMNON.

Helaas! myn dochter!

IFIGENIA.

Ei! vervolg.

AGAMEMNON.

Ik kan niet meêr.

IFIGENIA.

Dat Troje, de oorzaak van ons leed, en onze kwaalen,
Te grond gaa.

AGAMEMNON.

Haaren val zal ik zo dier betaalen.

IFIGENIA.

De Goden willen voor u zorgen waar gy gaat.

AGAMEMNON.

De Goên zyn doof voor my, in myn bedroefden ſtaat.

IFIGENIA.

Men zegt dat Kalchas zal een plegtig offer ſlagten.

AGAMEMNON.

Ach! kon ik haaren toorn, eer dat geſchiedt, verzachten!

IFIGENIA.

Zal 't offer haast geſchiên?

AGAMEMNON.

Ach! voor ons veel te vroeg.

IFIGENIA.

Zal 't my geoorlofd zyn, dat ik myn beden voeg
By de uwe, op dat men keer de rampen die wy vreezen.

AGA-

Helaas!

AGAMEMNON.

IFIGENIA.

Gy zwygt.

AGAMEMNON.

Vaar wel.

Gy zult, myn kind, gy zult 'er weezen.

D E R D E T O O N E E L.

IFIGENIA, ERIFILE', DORIS.

W IFIGENIA.

at zal ik van 't onthaal dat hy my doet
 Vermoeden? 'k voel een schrik ontroeren myn gemoed.
 'k Vrees dat me een ongeluk van boven is belchooren:
 Gy weet voor wien ik bid, O Goon! wilt my verhooren.

ERIFILE'.

Zyn koelheid, spruitende uit de zorgen die hy neemt,
 Heeft die uw hart zo zeer ontfeld? 't is dan niet vreemd,
 Al zag men my, helaas! niet anders doen als schreijen,
 Die my voor eeuwig van myne ouders zie gescheijen;
 Als vreemd'ling omzwerf; en misschien toen ik het licht
 Ontfangen heb, nooit kreeg van hen een zoet gezigt.
 Wordt door een vader hier uwe eerbied afgeslaagen,
 Gy hebt een moeder, die ge uw hartenleed kunt klaa-
 gen;

En welk een ongeluk gy ook beschreijen moogt,
 Wat traanen worden door een minnaar niet gedroogd?

IFIGENIA.

Ach! Erifile, 'k wil uw reën niet tegenspreken.
 Achilles byzyn zou wel haast myn droefheid breeken;
 Zyn liefde, zyne lof, myn Vader, myn ontzag,
 Vermoogen al te veel op myn gemoed; maar, ach!
 Wat kan, wat zal, of moet ik van hem zelf vertrouwen?
 Die braaven minnaar, zo vol drift om my te aanschouwen,
 Die niet vertrekken wou van hier, wat dat men deë,

Die ik, op vaders last, kom zoeken hier ter steê,
 Die ik geloofde dat met smart my zou verwachten,
 Schynt hy wel na 't genot van myn gezicht te trachten?
 'k Heb sints twee dagen, dat wy naderden deze oord,
 En 't lang gewenscht gezigt zich aan ons opdeed, voort
 Hem overal verwacht, en myn vreesachtige oogen
 Zyn al de wegen van heel Aulis door getoogen.
 Myn hart vloog snel voor uit om hem te zoeken, daar
 Ik na Achilles vroeg wien ik ontmoete, maar
 Ik zie hem niet, waar heen myne oogen zich ook wenden.
 'k Ben door den drang geraakt van al de legerbenden.
 Alleen hem zie ik niet; myn Vader staat bedeeft,
 En schynt in 't noemen van zyn naam voor my bevreesd.
 Wat maakt hy? wie zal my 't verward geheim ontwin-
 den?

Zal ik hem ook zo koel als mynen Vader vinden?
 Heeft dan de zorg der kryg hun harten my ontroofd?
 En in één dag de liefde en min in hen gedooft?
 Maar neen, ik hoon hem niet met myn ongerechte klagten.
 Neen, Grieken is aan my verplicht voor zyne magten.
 Hy was te Sparte niet, als minnaar van Heleen,
 Gelyk als de andere, in het eedgespan gereên:
 Hy, hy is Meester van zyn woord alleen gebleeven,
 Van al de Grieken. Ik heb hem alleen gedreeven
 Na Troje; om my alleen, en nergens anders om,
 Begeert hy daar den naam van mynen Bruidegom.

VIERDE TOONEEL.

KLYTEMNESTRA, ERIFILE,
 IFIGENIA, DORIS.

MKLYTEMNESTRA.
 yn dochter, laat ons voort vertrekken, zonder beir-
 den,
 De schande ontwyken die ik ons hier zie bereiden,
 'k Weet

'k Weet wat uw Vader zo verzet doet staan, myn kind,
 Wyl hy ons tegen zyn bevel alhier bevindt.
 Hy, vrezende u te zien door weigering ont'eeren,
 Belafte door deez' brief ons fluks weërom te keeren;
 Maar Arkas milte ons, wyl wy door de duisterheid
 Verdwaalden; ik ontfang die daad'lyk zo; bereid
 U om te vliën, opdat wy hier geen spot verftrekken.
 Achilles wil toch niet zyn huuwelyk voltrekken.
 Hy weigert uwe trouw, en wil nu dat men wacht
 Tot hy van Troje keere, en d'oorlog zy volbragt.

ERIFILE'.

Wat hoor ik!

KLYTEMNESTRA.

'k Zie gy blooft om dit verongelyken;
 Maar dat een ed'le toorn uw moedigheid doe blyken.
 Ik heb de ondank're zelf zyn bede toegeftaan,
 Ik zelf, ik zelf bood hem uw hand in Argos aan.
 Ik liet my door 't gerucht van zyne daân verblinden,
 En dacht, 'k zoude u met vreugd aan Thetis zoon ver-
 binden;
 Maar wyl zyn trouweloos en weifelend gemoed
 Zyn ftam verzaaken durft, en looch'nen 't Godenbloed,
 Waar uit hy sproot, myn kind, zo moeten wy hem too-
 nen,
 Wie dat wy zyn, die hy zo fchandig zoekt te hoonen.
 Vertrek, myn kind, opdat hem ons vertoeven niet
 Doe waanen dat men wacht na zyn berouw. Ei vlied
 Uit dit gewest. Laat ons met vreugd dit huuwelyk ftaa-
 ken.
 'k Heb aan uw Vader myn befluit doen kenbaar maaken.
 'k Verwacht hem om weër ftaks te fcheiden, en na de
 eifch

Zal ik voorts 't noodige bereiden tot de reis.

Tegens ERIFILE'.

Mevrouw, u verg ik niet, dat gy ons zult verzellen,
 Neen, ons vertrek zal u in liever handen ftellen:

B 5

Want

Want uw voorneemen is ontdekt, hoe gy 't vermoemt,
En Kalchas is het niet dien gy hier zoeken komt.

V Y F D E T O O N E E L.

I F I G E N I A , E R I F I L E ' , D O R I S .

In welk een droeven staat, helaas! stelt my die reden?
Achilles weigert my te trouwen? breekt zyne eeden?
Ik keer beschaamd na huis? ó duldellooze spyt!
En Kalchas is 't niet daar gy om gekomen zyt?

E R I F I L E ' .

Mevrouw, die woorden zyn voor my vol duisternissen.

I F I G E N I A .

Wilt gyze slechts verstaan, gy zult den zin niet missen.
't Balfuurig lot rooft my een Bruidegom, Mevrouw
Zult gy my heden ook verlaaten in myn rouw?
Gy trokt met my, en kost myn byzyn niet ontbeeren;
Zal ik dan zonder u alleen met Moeder keeren?

E R I F I L E ' .

Ik wilde Kalchas wel voor myn vertrek eens zien.

I F I G E N I A .

Waar wacht ge na, Mevrouw, 'om hem by u te ont-
biên?

E R I F I L E ' .

Wilt ge op dit oogenblik na Argos weêr vertrekken?

I F I G E N I A .

Een oogenblik kan vaak veel twyfelens ontdekken.
Maar 'k zie, Mevrouw, ik staa te sterk op dit vertrek:
'k Had nimmermeer vermoed het geene ik nu ontdek.
Achilles myn verblyf maakt u maar onverduldig.

E R I F I L E ' .

My? hoe acht gy my dan aan zulk een ontrouw schuldig?
Ach! die verwinnaar, zo afgryfslyk! zo verwoed!
Achilles, die noch rookt van myner vrienden bloed!
Die Lesbos heeft verwoest, zoudt ik dien noch beminnen?

I F I -

I F I G E N I A.

Ja, ongetrouwe, ja, gy mint hem, en uw zinnen
Zyn, schoon gy 't loochnen wilt, door hem alleen be-
koord.

Zyne armen, rood van bloed dier schrikkelyke moord;
Die doon, dat Lesbos, die verwoesting, zyn de schich-
ten

Waar door de min het vuur wist in uw borst te stichten.

Ver van dat gy om zulk herdenken fel ontsteekt

In toorn, behaagt het u, wanneer gy daar van spreekt.

En meer dan eenemaal in uw gedwongen klagten

Waande ik te zien, en zag den grond van uw' gedach-
ten.

Maar myne goedheid, schoon myn oog reeds was ver-
licht,

Deé straks den blinddoek weêr voor myn verleid gezigt.

Gy mint . . . wat dwaaling deed me ontfangen in myne
armen

Myn medeminnares? wat mogt ik haar beschermen?

Verleid! beminde ik haar, ja 'k bood de hulp haar aan

Van myn trouwlooze; maar helaas! ik ben verraan.

'k Zie eind'lyk wat triomf men hier voor my bereide,

Dat gy me aan uwe koets in zeegestaatsli leidde.

Nu ik vergeef 't u, dat gy uw belangen neemt

Ter harte, als ook 't verlies eens harten, my ontvreemd.

Maar dat gy, wetende wat werk my was besteecken,

My tot in Aulis toe laat reizen zonder spreken,

Dien snoode opzoeken, die zyn trouw zo schelm'sch ver-
raadt,

Ontrouwe, kan ik u vergeeven deze daad?

E R I F I L É.

Ik sta verzet, dat ik my hoor die naamen geeven;

Maar om ze te verstaan ben ik nog onbedreeven;

Het Godendom, 't geen lang my tot zyn straf verloor,

Verburg tot heden noch die naamen aan myn oor.

Doch uwe liefde doet my uwe drift verschoonen:

Wat

Wat wilt gy dat ik u zou zeggen, of vertoonen?
 Hoe! kont ge vreezen dat voor Agamemnuons zaad,
 Achilles stellen zou een dochter zonder staat,
 Of naam? die maar alleen weet dat zy is gesprooten
 Van't bloed, 't geen door zyn kling hy wenicht te zien
 vergooten.

I F I G E N I A.

Gy triomfeert dan, wreede, en trotst my in den druk?
 Ik was noch niet bewust van al myn ongeluk.
 'k Hoor u uw' ramp, en myn gelukken niet verhaalen,
 Als op dat gy van my te meer zoudt zeegepraalen.
 Doch al te driftig is de min die in u woont.
 Die Agamemnon, dien ge in my te hoonen, hoont,
 Gebiedt de Grieken; is myn Vader, my geneegen;
 Myn ongeluk zal hem meêr dan my zelf beweegen:
 Myn traanen hebben hem alreê bewoogen, ik
 Zag zyn gezucht, hoe zeer bedekt, deze oogenblik.
 Helaas! ik dorst in zyn onthaal zyn droefheid doemest,
 Beklaagen my van hem, en koel zyn liefde noemen.

Z E S D E T O O N E E L.

A C H I L L E S , I F I G E N I A , E R I F I L L E ,
 D O R I S .

A C H I L L E S .

Het is dan waar, Mevrouw, 'k vind u dus onverwacht?

Ik hield het gansche heir van misverstand verdacht.
 Hoe! gy in Aulis? gy? daar Agamemnon heden
 't Noch heeft aan my ontkend? hoe komt g'er? om wat reden?

I F I G E N I A .

Myn Heer, ontstel u niet, myn komst zy u geen pyn.
 Ifigenia zal niet lang in Aulis zyn.

Z E -

Z E V E N D E T O O N E E L.

ACHILLES, ERIFILE', DORIS.

Ze ontvlugt me! waak ik ook? is 't waarheid, of zyn 't droomen?

ACHILLES.

Met welke rampen komt haar vlucht my overstroomen?
Mevrouw, ik twyfel of Achilles, zonder van
U sel gehaat te zyn, zich hier vertoonen kan?
Maar 'k bid, zo gy de bede eens vyands kunt gedoogen,
Die eertyds was met zyn gevangene bewoogen,
Gy weet wat reden haar in Aulis voert, gy weet....

ERIFILE'.

Wel hoe! weet gy zulks niet, myn Heer? gy die haar
deed

Haar reis verhaasten, en haar herwaards hebt doen kom-
men,

Wyl gy op 't hevigt door haar min waart ingenomen?

ACHILLES.

Mevrouw, 'k ben sints een maand vertrokken van dit
strand,

En hier op gisteren eerst wederom geland.

ERIFILE'.

Hoe! toen haar Vader na Mycenen heeft geschreeven,

Heeft uwe liefde hem daar toe niet aangedreeven?

Gy, die de aanminningheên zyns dochters aanbidt, en...

ACHILLES.

My kwam nooit vreemder zaak te vooren; ik beken,

Mevrouw, indien dat myn besluit had stand genoomen,

'k Was lang Ifigenie in Argos voorgekomen.

Men vliedt my midlerwyl: wat heb ik toch misdaân?

Elk ziet me als vyand, zo het schynt, in 't leger aan.

Wat zeg ik? is myn liefde op 't krachtigste noch heden

Van Kalchas, Nestor, en Ulysses niet bestreeden?

Zy gaven, naar my docht, te kennen, zo myn zin

Na

Na glorie helde, moest ik afstaan van myn min.
 Wat onderwindt men zich? wat meent men te voltrek-
 ken?

Zal ik aan 't leger dan tot schimp en spot verstreken?
 'k Moet dit geheim uit hen verstaan. Vaar wel, Mevrouw.

A C H T S T E T O O N E E L .

ERIFILE', DORIS.

Goôn! die myn schande ziet, waar berg ik my van
 rouw?

O! Trots! u mint men, en gy mort? gy durft noch
 klaagen?

Ach! moet ik dan uw smaad, en glorie teffens draagen!
 Veleer... maar Doris, of 'k heb my vergeefs geveid;
 Of eenig ongeluk is reeds voor hen bereid.

Neen, hun geluk is noch niet zeker; ik heb oogen.

Ifigenia wordt gewiffelyk bedroogen;

En zy verbergen 'taan Achilles. Het gezucht

Van Agamemnon geeft myn hoop te ruimer lucht.

Ach! wil het noodlot zich by mynen haat maar voegen.

'k Zal voordeel trekken uit Achilles ongenoegen.

'k Zal, helpt de Hemel my slechts cenmaal in myn zaak,

Alleen niet weenen, en niet sterven zonder wraak.

Einde van het Tweede Bedryf.

D E R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

KLYTEMNESTRA, AGAMEMNON.

Ja, Heer, wy waren lang vertrokken, en, ontstee-
ken

KLYTEMNESTRA.

Van toorne, reeds al ver van deze strand gewecken:
Myn dochter ging haar hoon beweenen te Argos, maar
Achilles, over ons vertrek ontsteld, heeft haar
En my, met smeeken hier gehouden, en verwonnen
Door plegtige eeden, daar wy niet aan twyflen kunnen.
In plaats van uitsfel perst hy de echt aan met myn kind:
Hy zoekt u, brandende van liefde, en toorn, gezind
Om 't valsch gerucht van zyn verkoude vlam te staaken,
En de eerste uistroojer van 't bedrog beschaamt te ma-
ken.

Ban dan 't vermoeden, 't geen de bruiloftsvreugd ver-
stoort.

AGAMEMNON.

Mevrouw, het is genoeg, geloof hem op zyn woord;
'k Erken de dwaaling die ons allen had bedroogen,
En voel my van uw vreugd, zo veel ik kan, bewoogen.
Gy wilt dat Kalchas hem verëent aan ons geslacht;
Wel, zend uw dochter dan na 't outer, daar 'k haar
wacht.

Maar eer we ons zelve in dit huwlyk verder steeken,
Heb ik een oogenblik met u alleen te spreken.

Gy ziet in welk een oort ge uw dochter hebt geleid,
Daar 't na geen trouwfeest zweemt, maar daar 't zich al
bereid

Ten oorelog; gy ziet het gansche heir krielen:
De bootsgezellen, en soldaaten t'saamen woelen:
Een krygsaltaar, versierd met schicht, en oorlogspeer.

Al

Al die vertooningen zyn wel een waardige eer
 Voor Held Achilles, maar de toefel naar behooren
 Zo niet vervaardigd, dat ze uwe oogen zou bekooren
 De Grieken zouden daar huns Konings Ega in
 Een staat zien, uw's en myn's onwaardig, Koningin.
 Doe dan myn zin, en wil haar geen gezelschap houwen;
 Geloof me, laat, gevolgd van haare Staatjuifvrouwen,
 Ifigenia slegts alleen na 't outer gaan;
 Maar zytgy wys, blyf hier, en laat u van my raân.

KLYTEMNESTRA.

Wie, ik ? zoud ik myn kind zo overgeeven konnen,
 En niet voleindigen het geen ik heb begonnen?
 Die haar uit Argos heb gebragt in Aulis, zou
 Ik na 't outaar haar niet geleiden op haar trouw?
 Of moet ik meer als gy voor Kalchas byzyn vlieden?
 Wien voegt het beter haar den Bruigom aan te bieden?
 Door welk eene and're zal die staatje zyn besteld?

AGAMEMNON.

Gy zyt hier niet in 'thof van Atreus, maar in 't veld,
 Gy zyt in 't leger.

KLYTEMNESTRA.

Daar het al voor u moet beeven;
 Daar 't lot van Azië in uw' handen is gegeeven:
 Daar ik gansch Griekenland zie onder uw' geboôn
 Te veld gaan; daar ik word erkend van Thetis zoon
 Voor moeder. Kan ik wel in trotser hof verschynen,
 Met meerder grootfichheid, en meer luister van de my-
 nen?

AGAMEMNON.

Ik bid u by de Goôn, Stamheeren van ons bloed,
 Myn liefde ('k heb myn reën) toch-deeze gunfte doet,
 En my niet wederstreeft.

KLYTEMNESTRA.

Heer, om die zelfde Goden,
 Ontzeg my niet een vreugd daar gy my toe moest noo-
 den.

Ei, vergenoeg my met dat zielvermaak, die eer;
En schaamt u myner niet in deezen staat, myn Heer.

AGAMEMNON.

Ik had veel meer gehoopt van uw bescheidenheden!
Maar wyl ge in 't minste niet wilt luisteren na reden,
En dat myn bidden heeft op u zo weinig kracht,
Gy hebt verstaan, wat ik verzocht heb, en verwacht;
Mevrouw, wy willen 't zo, weet dat wy 't u gebieden.
Gehoorzaam.

T W E E D E T O O N E E L.

KLYTEMNESTRA, *alleen.*

D oor wat wreed een voorzorg mag 't geschieden,
Dat Agamemnon, met zo groot een onbescheid,
Het nad'ren van 't outaar my weigert, en ontzeit?
Zouhy, trots op zyn nieuw gezag, my wel verzaaken?
Acht hy me onwaardig hem in zyn gevolg te naaken?
Hy, al te omzigtig in 't bezit van 't krygsgebied,
Durft hy de zuster van Heleên in 't leger niet
Vertoonen? om wat reên mag hy hier dus op dringen?
Of moet haar schande my nu voor het voorhoofd sprin-
gen?

Maar volgen wy zyn wil; dewyl 't geluk alleen,
'T geengy geniet, myn kind, uw' Moeder stelt te vreên.
De Hemel geeft u aan Achilles, ingenomen
Van blydschap, zal ik u . . . maar 'k zie hem herwaards
komen.

D E R D E T O O N E E L.

ACHILLES, KLYTEMNESTRA.

ACHILLES.

M evrouw, 't gaat alles naar myn wensch; de Ko-
ning heeft
Geen and're onschuldiging begeerd: zyn goedheid geeft
Geloof aan myne drift; hy heeft me omhelsd, zeer teder,
Als

Als schoonzoon, en al myne oplopendheid ter neder
 Gezet; maar heeft hy u, vol blydschap, niet gemeld,
 Wat heil en vreugd uw komst gebragt heeft in het veld?
 Hoe dat men 't Godendom, vergramd zynde en beledigd,
 Naar Kalchas zeggen, in een uur zal zien bevredigd?
 Dat slechts de Zeegod, en de wiinden wachten naar
 Het bloed, dat zyne hand zal offren op 't altaar.
 Men ziet de schepen vast met vreugd gereedschap maaken,

Daar ieder een verlangt om Troje te genaaken.
 Wat my belangt, hoewel de wind ter gunste van
 Myn min noch voor een poos wel achterblyven kan;
 En schoon ik noó verlaat deeze aangenaame stranden,
 Daar eerst de fakkel van ons huwelyk zou branden,
 Mevrouw, staat my niet na dien tyd te wenschen? moet
 Ik niet bezegelen myne echt door 's vyands bloed?
 En onder Trojes puin bedelven een' gefchonden
 En schelmfch onteerden naam aan mynen nu verbonden?

VIERDE TOONEEL.

ACHILLES, IFIGENIA, ERIFILE, KLYTEMNESTRA, ÆGINA, DORIS.

ACHILLES.
 Al myn geluk, Prinfes, hangt nu aan u; ei kom
 Ontfang van vader, voor 't altaar, uw bruidegom;
 Ontfang een hart waar van gy steeds wordt aangebeden.

IFIGENIA.

Myn Heer, 't is noch geen tyd om derwaards heen te treden.

'k Wil u eerst vergen, vindt de Koningin het goed,
 Een pand van uwe min, dat gy my toestaan moet:
 Ik kom, en bied u aan een schoonheid, uit wiens trekken
 Men klaarlyk uit wat bloed zy voortspruit, kan ontdekken.

Gy ziet haar droefheid, meer als ik ze u zeggen kan;

Gy

Gy weet haar ongeluk, gy zyt 'er oorzaak van.
 Ik zelf, (wat blinde toorn kon my zo ver vervoeren,)
 Durfde onmeêdoogend haar bedroefd gemoed ontroeren.
 Ei gun my, dat ik door de hulp, die 'k haar verleen,
 Herstel de misdaad van myn onbezonnenheên.
 'k Leen haar myn stem, en zie haar verder niet te helpen:
 Maar gy alleen, myn Heer, kunt haare droefheid stelpen.
 Ze is uw' gevangene, en de boeije die zy draagt,
 Valt van haar handen af, zo haast als 't u behaagt.
 Wilt dezen grooten dag dan door die daad beginnen,
 Dat zy by onze trouw haar vryheid mooge winnen.
 Toon, dat ik na 't autaar een Koning volg, een held,
 Die in 't verwoesten al zyn glorie niet en stelt;
 Die niet alleen een schrik der menschen tracht te weezen,
 Maar die zich door zyn 's bruids voorbede ook laat be-
 leezen;

En voor de clendigen, ontwapend, in hunn' nood,
 In alles 't voorbeeld volgt der Goôn waar uit hy sproot.

ERIFILE'.

Ja, Heer, laat myne smart van u die troost erlangen.
 Het oorlog maakte my in Lesbos uw' gevangen':
 Maar 't is uw krygsrecht al te ver gestrekt, daar by
 Te voegen 't hartzeer dat ik hier ter plaatse ly.

ACHILLES.

Hoe, gy Mevrouw?

ERIFILE'.

Om u niet alles op te haalen,
 Myn Heer, kunt gy wel meer verzwaaren myne kwaalen,
 Als datge my met smart doet aanzien het geluk
 Van myn vervolgers, en van de oozaak myner druk.
 Ik hoor myn vaderland vast dreigen, 'k zie, met beeven,
 Een heikracht, gansch verwoed, daar tegens aangedree-
 ven.

Ik zie uwe echt, helaas! (wat zwaarer ongeval!)
 U gorden 't zwaerd op zy, 't geen dat verwoesten zal.
 Gedoog dat ver van hier ik dit gezigt moog derven,

Steeds onbekend, en steeds rampzalig om moog zwerven
 Een lot verbergen, wel uw mededoogen waard;
 Waar van myn klagt u noch de helft niet openbaart.

A C H I L L E S.

Prinſes, hou op, laat af u zelve dus te kwellen,
 Ik zal u, by den Griek terſtond in vryheid ſtellen;
 Eu wil dat deze tyd van myn gewenſicht geluk
 Het einde zy van uw' gevangenſis en druk.

V I E R D E T O O N E E L.

ARKAS, ACHILLES, KLYTEMNESTRA, IFIGE-
 NIA, ERIFILE', ÆGINA, DORIS.

Mevrouw, ik kom hier om uw dochter te geleiden
 Ter plaatze daar men heeft het outer doen bereiden;
 Daar Agamemnon haar verwachten zal, of eer
 U bidden, dat gy haar beſchermen wilt, myn Heer.

A C H I L L E S.

Wat zegt gy Arkas?

K L Y T E M N E S T R A.

Goðn! wat komt ons nog beletten?

A R K A S.

'k Zie niemand magtig, Heer, als u om haar te ontzetten.

A C H I L L E S.

Voor wien?

A R K A S.

Ik noem hem, en beſchuldig hem met ſmart
 'K heb dat geheim geheeld, zo lang ik kon, in 't hart:
 Maar, 't ſtaal is reeds bereid, het vuur al aangesteeken:
 Al zou het op myn kruin neêrſtorten, ik moet ſpreken.

K L Y T E M N E S T R A.

Ik beef, ach Arkas! zeg ons klaarer ons verdriet.

A C H I L L E S.

Wie dat het zy, ſpreek op, en vrees hier niemand niet.

A R -

A R K A S.

Gyzyt haar minnaar, gy haar moeder, haare elenden
Zyndeuwe, wilt haar toch niet by haar vader zenden.

K L Y T E M N E S T R A.

Hoe, waarom vreeft men hem?

A C H I L L E S.

Wat achterdocht hebt gy?

A R K A S.

Hy wacht haar aan 't autaar, om haar op te offren.

A C H I L L E S.

Hy!

K L Y T E M N E S T R A.

Zyn dochter? groote Goôn!

I F I G E N I A.

Myn vader.

E R I F I L E '.

Wat wy hooren!

A C H I L L E S.

Wat raazerny vervoert hem tegens haar in tooren?

Welk hart kan zonder schrik zo wreed een zaak bestaan!

A R K A S.

Ach! wou de Hemel dat ik kon in twyfel slaan.

De Godspraak, door den mond van Kalchas, eifcht haar
leeven,

En wil geen ander als dat offer zyn gegeven;

En 't godendom, 't geen 't noch met Paris houdt, beloofst

Ons Trojen, en de wind, ten koste van haar hoofd.

K L Y T E M N E S T R A.

De Goden zouden dan zo wreed een moord beveelen?

I F I G E N I A.

o Goôn! verdiende ik in uw' haat zo diep te deelen!

K L Y T E M N E S T R A.

Wel, ik verwonder my niet meer waarom hy zo

Vergramd, en straf 't autaar te nad'ren my verbood.

I F I G E N I A *tegen* A C H I L L E S.

Dit's dan de huwlyks knoop om my aan u te binden?

A R K A S.

De Koning heeft uwe echt geveinsd , om u te blinden ;
Al 't heir is nevens u bedroogen in dit stuk.

K L Y T E M N E S T R A .

Heer , gun , dat ik uw' kniën omhelze , en voor u buk.

A C H I L L E S *haar opbeffende.*

Wel hoe , Mevrouw ?

K L Y T E M N E S T R A .

Zet toch myn hoogen staat ter zyden ?

Myn lot wil dat gy myn vernedering moet lyden :

Ja , zonder bloozen valt een moeder u te voet ;

Gelukkig zo haar klagt beweegt uw grootsch gemoed.

Het is uw' bruid , myn Heer , die Kalchas u wil rooven ,

Die 'k opgevoed heb in de hoop van dat verlooven.

Gy waart het , Heer , dien zy met my in Aulis zocht ,

En uwe naam , helaas ! heeft haar ter dood gebrogt.

Zy die de Goden aan hun' outer , dat in 't midden

Van 't heir , tot haare straf , gebouwd is , aan kwam bid-

den ,

Zou zy daar sneuv'len ? neen , gy zyt , ei keer dien hoon ,

Haar vader , bruidegom , haar toeverlaat , haar Goôn.

'k Merk uit uw oog dat u haar ramp treft boven maaten.

Myn kind , ik zal u hier by uwen bruidegom laten.

Myn Heer , verwacht me straks hier weer ; verlaat haar
niet ;

'k Moet Agamemnon eens ontleeden ons verdriet.

Hy zal niet wederstaan den toorn waar in wy branden ;

De wreede Kalchas zoek' vry andere offerhanden :

Of zo ik u niet kan ontrukken zyne magt ,

Myn dochter , dat hy my met u te zaamen slagt.

V Y F D E T O O N E E L.

A C H I L L E S , I F I G E N I A .

A C H I L L E S .

Mevrouw, ik zwyg, en kan my naauwelyks beweegen.
 Hoe! sprakze my aan? kentze Achilles wel te deegen?
 Een Moeder meent dat zy voor u my bidden moet?
 Een Koningin valt my om uwent wil te voet?
 Ze onteert my, met my tot uw' bystand aan te maanen,
 En stort, opdatze 't hart my week maak, haare traanen.
 Heeft iemand meer belang daar in, als ik, Mevrouw?
 Men steun dan veilig, en gerufl op myne trouw.
 My raakt uw' hoon: en wat zich and'ren onderwinden,
 'k Bescherm een leeven daar ik 't myne aan zal verbinden.
 Maar myn gerechte spyt gaat verder in de zaak:
 't Beschermen is niet veel, 'k zal trachten na de wraak,
 En straffen te gelyk die wreede en looze vonden,
 Waar meê ze op mynen naam u naar het leeven stonden.

I F I G E N I A .

Ach! blyf myn Heer, ai blyf, en hoor toch eerst myn reên.

A C H I L L E S .

Mevrouw, zal die barbaar my tergen? neen, ð neen.
 Hy ziet dat ik den hoon zyns zusters met myn troepen
 Gaa wreken, dat ik hem voor hoofd heb uit doen roepen
 Van twintig Vorsten, die elk stonden na 't gezag:
 Tot dank van myne zorg en moeiten, dag op dag
 Genomen, en tot loon der zeege, korts verkreegen,
 Die hem op Troje wraak beloofde door myn degen,
 Verzocht ik de eer van u te hebben tot myn bruid;
 Vernoegd, en moedig op dien lang gehoopten buit.
 En hy acht weinig dat, bloeddorstig, en meinedig,
 Hy 't recht der vrindschap, der natuur, schenne en belee-
 dig!
 't Is weinig dat hy my op 't wreed autaar uw hart
 Noch rookende onder 't staal wil toonen; maar, ð, smart!

Hy, die dit offer witt door 't huuwlyk te bedekken,
 Wil dat ik zelf, ô Godn! u in uw' dood zal trekken!
 Dat myn verleide hand het mes bestieren kom',
 En ik uw' beul verftrekke in plaats van bruidegom.
 Hoe! had deze echt uw' bloed voor 't outer niet doen
 stroomen,

Zo ik maar eenen dag hier laater was gekomen?
 Geleverd waartge nu aan hunne raazerny;
 En sneu'lende onder 't mes des Priesters, hadt gy my
 Vergeefs by 't bloed-autaar gezocht met stervende oogten;
 En my beschuldigd, door wiens naam gy waart bedroogen.
 Ik moet van uw gevaar, ik moet van zyn verraad
 Voor 't gantsche Grieksche heir hem reden vraagen, laat
 De drift begaan, Mevrouw, waar van ik word geprikkeld;
 Gy zyt te diep in de eer uw's bruidegoms gewikkeld.
 Die wreede, die my zo mishand'len durft, moet zien,
 En leeren van wiens naam hy valschlyk zich bedien.

I F I G E N I A.

Ach! zo Ifigenie u immer kon bekooren,
 Zo ge u verwaardigde ooit uw' minnares te hooren,
 Nu, is het noodig, Heer, dat gy het my betoont;
 Die wreede dien gy gaat trotzeeren, die u hoont,
 Die onrechtvaerdige en bloeddorstige verrader,
 Denk, wat hy ook moog doen, ei denk hy is myn vader.

A C H I L L E S.

Hoe! hy uw' vader? na zo schrikk'lyk een bestaan
 Zie ik hem anders niet als voor uw' moorder aan.

I F I G E N I A.

'k Zeg 't u noch eens, hy is myn vader, dien ik teder
 Bemin, een vader dien ik acht, en die my weder
 Zo lief heeft, dat hy van 't begin myns leevens af,
 My niet als tekens van zyn ted're liefde gaf.
 Myn hart in dat ontzag van myne kindsche jaren
 Gekweekt, voelt door uw' hoon myn smart in zich ver-
 zwaaren.

Ver dan van dat ik u zou door verandering

Goed

Goed keuren de yver van uw' drift in dit geding;
 Ver dat ik zelve zoude aanhitzen uwe zinnen,
 Denk, denk men moet, gelyk ik u bemin, beminnen:
 Wanneer men lyden kan dat gy, vervoerd door spyt,
 Hem daadlyk hoonde door uw' smaadelyk verwytt.
 Hoe, meent gy dat zyn hart, schoon 't wreed schynt, niet
 zal beeven

Op 't aanzien van den slag die Kalchas my zal geven?
 Wat vader heeft vermaak zyn kind gedood te zien?
 Waarom zou hy my niet behouden, kon 't geschiên?
 Ik heb hem, twyfel niet, zien weenen op het noemen
 Myns naams; en zullen wy hem ongehoord, verdoemen?
 Zyn hart, door myn gevaar in zo veel leeds gerukt,
 Moet dat noch zwaarder door uw' gramichap zyn ge-
 drukt?

ACHILLES.

Mevrouw, zult ge onder zo veel reden van te vreezen
 Voor uw' gevaar, om 't zyn noch in bekomm'ring wee-
 zen?

Die wreede, (hoe noem ik hem anders) die uw' bloed
 Wil offr'en door de hand van Kalchas, zo ver woed!
 En nu myn ted're min zyn woên wil wederstreeven,
 Wordt gy noch door de zorg voor zyne rust gedreeven.
 My doet men zwygen, hem onschuldig men, men beeft
 Voor zyn gevaar; ik ben 't dien hy te vreezen heeft.
 Ach! droevige uitflag van myn poogen! dit 's dan heden
 De plaats die in uw hart Achilles zou bekleeden!

IFIGENIA.

Heb ik zo lang gewacht, eer ik u heb ontdekt,
 Ô Wreeddaard! myne min, die gy in twyffel trekt?
 Gy weet, hoe onbeweegd en onverfaagd ik hoorde
 't Aanzeggen van myn dood. Zaagt gy my schrikken voor
 de

Bedroefde tyding? maar, spreek, naamt gy niet in acht
 Tot welke uitspoorigheid my straks de wanhoop bragt,
 Wanneer men my, noch naauw hier aangekomen, meldde

Uwe ontrouw, die men my met weinig grond vertelde?
 Wat onrust? welk een stroom van woorden, vol van
 hoon,

Betygde, beurt om beurt, de menschen en de Goën?

Gy zaagt wel, hoef ik u meer blyk daar van te geeven?

Hoe uwe liefde my veel waarder was als 't leeven.

Wie weet, wie weethet, of de Goën, vergramd op my,

Ook willen, dat ik eens met u gelukkig zy.

Ik kon, helaas! al myn gelukken niet bezeffen,

En dacht, uwe echt zou my tot aan 't geitarnte heffen.

ACHILLES.

Ben ik u waard, Prinses, ik bid u dat gy leeft.

Z E S D E T O O N E E L.

KLYTEMNESTRA, ACHILLES, IFIGENIA,
 ÆGINA.

WY zyn verlooren, Heer, indien gy ons begeeft;
 Want Agamemnon, die myn aanzigt vrees te aanschouwen,

Vliedt voor my weg, en doet my van het outer houwen.

Hy heeft zyn wacht rondom het outer uitgezet,

Opdat die derwaards heen den toegang my belett';

Hy vrees dat ik hem met myn klagten op zal komen.

ACHILLES.

Uw' plaats zal dan door my daar worden waargenomen;

Hy zal my zien, Mevrouw, ik gaa, en spreek hemaan.

IFIGENIA.

Mevrouw, helaas... Helaas! myn Heer, waar wilt gy gaan?

ACHILLES.

Wat vergt ge my door uwe ontydige gebeden?

Zal ik u dan altyd eerst moeten overceeden?

KLYTEMNESTRA.

Wat wilt gy, dochter?

I F I G E N I A.

Om der Goden wil, weerhouw
 Een minnaar toch, van toorn en spyt vervoerd, mevrouw;
 Laat ons die saamenkomst, zo vol gevaar, toch weeren.
 Myn Heer, zyn bitsheid zal door uw verwytt vermeeren.
 Ik weet de toorn is by een minnaar groot van kracht;
 Ook is myn vader zeer nayv'rig van zyn magt.
 Men kent meer dan te wel de fierheid der Atryden.
 Een ander spreek hem, en eerbiedig, hy zal 't lyden.
 Verwonderd dat ik noch niet by 't altaar verschyn,
 Zal hy hier daadelyk om my te zoeken zyn.
 Hy zal een moeder zien van ongeduld versmachten:
 Wat komt dan tot uw hulp niet op in myn gedagten;
 Opdat ik voorkom zo veel leeds, opdat ik stil
 Uw' hevigheid, en dat ik levee om uwent wil.

A C H I L L E S.

Gy wilt het zo, 't is wel, 'k zal u hier in behaagen;
 Maak hem dan beide uw' raad op 't heilzaamst voor te
 draagen?
 En dat hy weder kom tot zyn verstand; voor myn',
 En uwe rust, Mevrouw, maar meerder voor de zyn'.
 De tyd verloopt te veel met dit onnut beraaden:
 Geen woorden gelden meer, wy moeten aan de daaden.

Tegens K L Y T E M N E S T R A.

Ik gaa het alles tot uw' dienst bereiden; gy
 Kunt gaan in uw vertrek, en rusten; steun op my,
 Mevrouw, 'k voorzeg het u, uw' dochter zal niet sneeven.
 De Goden eiffchen haar, zo lang als ik zal leeven,
 Vergeefs; geloof my vry, en hou dit voor gewis,
 Dat myn woord zekerder als Kalchas Godspraak is.

Einde van het derde bedryf.

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DORIS, ERIFILE.

Wat hoor ik, Goden! welk een drift verrukt uw zinnen?

Benyd ge Ifigenie een lot, waar door men binnen
Een uur haar off'ren zal, zelfs onder schyn van trouw?
En hebt gy nooit een lot haar meer misgund, Mevrouw?
Wie zal 't gelooven, dan een hart zeer wreed gebooren.

ERIFILE.

'k Heb nooit waarachtiger gesproken: nooit te vooren
Is myn gemoed geweest in zulk een wreedden stryd:
Nooit heb ik haar geluk zo zeer als nu benyd.
O Gunstig doods gevaar! 'k ben in myn hoop bedroo-
gen.

Wat eer! wat roem! zaagt gy Achilles niet bewoo-
gen?

Ik zag 't, maar ben ontvlugt zo openbaar een blyk;
Die Held, zo trots, en zo verschriklyk te gelyk,
Die nimmer traanen, als die hy deed storten, kende,
En die zich hardt te zyn van jongs op aan gewende,
Die, zo 't gerucht ons niet geloogen heeft, met bloed
Van Leeuw, en Beer is in zyn kindsheid opgevoed,
Heeft nu, om haarent wil, o spyt! eerst leeren vreezen.
Zy zag hem weenen, en veranderen van weezen,
En gy beklaagt haar noch? wat rampspoed; wat ver-
driet,

O Doris! leed ik om zo waarde traanen niet!
Al most ik in één uur het lieve leeven derven;
Gelyk als zy... Maar, neen; denk niet dat zy zal sterven.
Hoe, zoude Achilles, die terstond om haarent wil

Van toorn om 't hoofd besturf, nu slaapen? en haar stil
 Weg laten voeren? neen! hy zal dien slag wel keeren.
 't Is zeker dat de Goôn haar sterven niet begeeren,
 Als om op eenen tyd haar roem, en mynen hoon
 Te doen aanwassen, en om haar, ô wreede Goôn!
 Voor 't oog haars bruidegoms te doen veel schoonder
 schynen;

Dit doet me uit wanhoop, en uit minnenyd verkwynen.
 Bemerkt eens, wat men niet al tot haar voordeel doet:
 Der Goden vonnis wordt vertreden met den voet;
 En schoon zy tot de dood Ifigenia doemen,
 Men zoekt het met verkeerde uitwegen te verbloemen.
 Schoon gy de houtmyt, en het outer vaerdig ziet,
 Het leger weet den naam noch van het offer niet:
 Aan 't volk is ze onbekend; kunt gy hier uit niet speu-
 ren

Haars vaders wank'len? en wat zal 'er niet gebeuren,
 Als hem de moeder, vol verwoedheid, komt aan boord?
 Als hy de traanen van zyn dochter ziet? en hoort
 Het kermen van zyn volk, en huisgezin, wiens oogen
 De wanhoop uitten, die hunn' herten heeft bewoogen?
 't Bloed, dat in zulk een staat zich licht verwonnen geeft,
 En dan Achilles, die zyn val gezwooren heeft....
 ô! Ze is vergeefs gedoemd, zy hoeft geen Goôn te vree-
 zen;

ô Doris, 'k ben 't alleen die zal rampzalig weezen.
 Zo 'k doen durfde, als ik denk!

DORIS.

Wat denkt ge in uw' gemoed?

ERIFILE.

Wat of myn ziel belet, dat niet myn gramfchap woedt?
 Wat houdt me, dat ik niet terstond der Goden tooren,
 En dreigementen door al 't leger heen doe hooren?
 Bekend gaa maaken, hoe men hier zich zelf bereid
 De Goôn te hoonen, en hen de offerhande ontzeit.

Do-

DORIS.

Mevrouw, wat neemt ge voor? δ Goôn! wat wilt ge maken?

ERIFILE'.

δ Doris! welk een vreugd! hoe zouden de outers blaaken
Van offerhanden, en van wierook, overal
In Trojes tempels, konde ik 't leger, dat hun val
Gezwooren heeft, doen door oneenigheid verbreeken:
Griek hitzen tegens Griek, en dus myn boeijen wreeken:
Konde ik Achilles wrok op Agamemnon voên:
Konde ik hen Troje door dien twist vergeeten doen:
Konde ik de zwaerden, tot onze ondergang getoogen
Doen woeden op hun zelve! δ Goôn! woudt gy gedoogen
Dat zy my hoorden, en ik aan myn vaderland
Van al hun volk mogt doen een waardige offerhand!

DORIS.

Ik hoor gerucht, Mevrouw; 'k zie Klytemnestra komen
Gy moet haar vlieden, of uw' hevigheid betoomen.

ERIFILE'.

Kom gaan we, en stooren wy dit huuwelyk, dat my
Zo zeer verdriet; ik wil met myne razerny
Teraâ gaan, wyl de Goôn my hunnen bystand bieden.

T W E E D E T O O N E E L.

KLYTEMNESTRA, ÆGINA.

KLYTEMNESTRA.

Gy ziet, Ægina, 'k moet van myne dochter vlieden
Ver van te schreijen, of de dood te ontzien, toont zy
Haar vaders onschuld noch, verschoont zyn tyranny:
Ja wil ook my de hand, die haar zo wreed zal slagten.
En 't hart doorstooten, zo, gelyk als zy, doen achten.
 δ Kloekheid! δ ontzag! δ liefde! δ teder hart!
Noch klaagt de ontmenschte zelf, aan 't outer, dat zy mart
'K verwacht hem. Hy zal my haast reden komen vergen.
E

En waanen noch voor my zyn schelmstuk te verbergen.
Hy komt: 'k zal, zonder my te ontfellen, deezen stond
Wel zien, of hy zich noch houdt aan zyn snooden vond.

D E R D E T O O N E E L.

AGAMEMNON, KLYTEMNESTRA, ÆGINA.

Mevrouw, **AGAMEMNON.**
wat maakt gy? en wat mag het toch be-
dieden,

Dat ik myn' dochter, die 'k door Arkas deed ontbieden,
Vergeefs verwacht heb? waar onthoudt zy zich, dat zy
Niet is gekomen? wat belet haar? of hebt gy
Haar doen vertoeven? wilt gy steeds myn zin weêrstree-
ven?

Mag zy niet zonder u na 't outer zich begeeven?

KLYTEMNESTRA.

Myn dochter is gereed, indien gy haar begeert.
Maar is 'er niets, myn Heer, dat u weêrhoudt, of deert?

AGAMEMNON.

Hoe! my, Mevrouw?

KLYTEMNESTRA.

Is al het noodige reeds vaerdig?

AGAMEMNON.

Ja, Kalchas is gereed, Mevrouw, en 't outer waardig
Verfierd; al wat myn pligt vereischt, heb ik besteld.

KLYTEMNESTRA.

Hoe komt het dat gy my niets van het offer meldt?

AGAMEMNON.

Wat wilt ge zeggen? en wat zorg kwelt uw' gedachten?

VIERDE TOONEEL.

KLYTEMNESTRA, AGAMEMNON, IFIGENIA,
ÆGINA.

KLYTEMNESTRA.
Kom dochter, alles ſchynt na u alleen te wachten :
Bedank uw' vader toch voor zyn genegenheên
En liefde. Hy wil zelf met u na 't outer treên.

AGAMEMNON.

Wat zie! wat hoor ik! ach! wat heeft uw hart bewoorden,
Dat gy dus weent, myn kind? waarom ſlaat gy uwe ooggen
Na de aarde? 't ſchreit hier al: ach! Arkas, wat gaat
me aan,
Heeft my verraaden!

IFIGENIA.

Neen, hy heeft u niet verraaden;
Myn vader; zyt geruſt, en wil uw' toorn betoomen;
Al wat ge my gebiedt zult gy me naa zien komen:
U hoort myn leeven toe; begeert ge 't wederom,
Waar toe geveinsd, myn Heer? gy hadt me een bruidegom
Beloofd; zo willig als ik was om hem te minnen,
Met zulk een bly gelaat, en zo vernoegde zinnen,
Zal ik de dood van u ontfangen, en myn bloed
Ten offer plengen, als ik immers ſterven moet;
U weder geeven 't gene ik heb van u genooten.
Laat vry, laat Kalchas myn onſchuldig hart doorſtooten;
Indien gy 't hem gebiedt, hy kome, ik ben bereid.
Maar, ach! zo myn ontzag, en myn gehoorzaamheid
My doen een beter lot, myn vader, waardig achten;
Zo moeder, ſchreijende, u beweegt door haare klagten,
Verſtoute ik my aan u te zeggen, dat ik thans
Te zeer verheerlykt ben; myn roem met zulk een glans
Nooit is omſcheenen, en myn ſlaat te hoog verheeven, Als

Als dat ik niet na't eind zou wenschen van myn leeven.
 Dat nu het noodlot door een onverwachten slag
 Myn zoon zou daalen doen in 't opgaan van den dag
 Myns leevens. 'k Ben uw kind, 'k mag my uw dochter
 roemen

Te weezen : gy hoorde u door my eerst vader noemen,
 Ik was dus lang al uw vermaak, daar gy voorheen,
 De Goôn voor hebt gedankt, de Goôn voor hebt gebeên.
 Ik ben Ifigenie, aan wie gy steeds voor deezen,
 Zo mild, en vaderlyk uw' gunsten hebt beweezen.

Met welk een blydschap hoorde ik dikwils het verhaäl
 Der landen, die gy gingt bedwingen door uw staal!

'k Had in myn hart bereids den zeegezang begonnen
 Van Ilium, dat ik al schatte, als overwonnen:

Maar, dat ik om die zeege eerst storten zou myn bloed,
 Daar peinsde ik nimmer op; niet dat ik uw gemoed

Te ontroeren zoek door myn' gebeden, of myn' klagten,
 En de oude liefde weêr herroep in uw' gedachten,

Om myn gedreigde dood te ontvlieden; neen, myn Heer,
 Ik acht myn leeven min, veel minder als uwe eer.

'k Zal u geen redenen van rood te worden geeven
 Door myn kleinmoedigheid. Betrof't alleen myn leeven,

'k Had u 't voorlêden zoet niet doen herdenken, maar
 Gy ziet een moeder, en een bruijom in gevaar,

Die zich geheelyk aan myn lot verbonden houwen.
 Een Vorst, u waardig, dacht my heden noch te trou-

wen,
 Te omhelzen als zyn bruid, een die myn hart bezat,
 Dat gy den held beloofd, en ik gegeeven had.

Hy weet uw opzet reeds; nu oordeel van zyn finarte;
 Laat u het schreijen van myn moeder gaan ter harte;

Ik bid, vergeef me dat ik dus u moeilyk vall',
 'k Weêrhield de traanen gaern die ik hen kosten zal.

AGAMEMNON.

't Is waar, myn dochter, ik weet niet, waarom de Goden
 Begeeren dat men hen een maagd tot zoen zal dooden:

D

Maar

Maar, ach! gy zyt genoemd: 't Orakel eifcht uw bloed
Tot offerhand. Gy kent myn vaderlyk gemoed.

Ach! denk niet, dat om zulk een dierbaar bloed te fpaaren,
Myn dochter, uw gebeên en tranen noodig waaren.
Ik had noch deezen nacht, ligt heeft men 't u gezeid,
Het vonnis van uw' dood herroepen: 'k was bereid
Myn ftaat en leeven voor uw' leeven op te zetten,
Meer op uw heil, als op der Grieken heil te letten.
'k Zond Arkas om u myn bevel te doen verftaan,
Maar door 't beftier der Goôn is hy u misgegaan.
Helaas! zy hebben zich niet gunftig willen toonen
In u te redden, die 'k zo gaerne zou verfchoonen.
Vergeefs befcherm ik u. Betrouw niet op myn magt,
Die klein is; want, hoe ftill ik 't volk, als 't onbedacht
Aan 't hollen raakt, en tot verwoedheid wordt gedreeven
Door Goden, die ten prooi ons aan hunn' boosheid gee-

ven,

En hen van 't juk, dat hen fteds laftig valt, ontflaant.
Myn kind, helaas! myn kind, het is met u gedaan.
Denk aan uw' ftaat, en uit wat bloed gy zyt gebooren.
't Moet zyn, myn dochter, buig u voor der Goden too-

ren.

Ik trooft u, en kan naauw my zelv' vertrooften: maar
Vertrouw, dat als men u zal treffen voor 't altaar,
Men dieper door myn hart, dan door uw' borft zal ftooten.
Toon, ftervende, ieder een uit wien gy zyt gefprooten;
Maak zelfs de Goôn befchaamd; de Griek erkenn' myn
bloed,

Wanneer hy 't uwe zo wreedaardig ftoomen doet.

KLYTEMNESTRA.

Wel, gy verloochent niet uw' ftam, noch snoode Vaders.
En Atreus heilloos bloed speelt waardig door uwe aders.
Gelyk Thyéftes zyt ge een beul uws kinds. Wat let
Meer aan uw' wreedheid, als dat gy 't my voor banker
En wildbraad opdifcht, die haar moeder ben? ô Goden!
Barbaar, is dit het feeft daar op gy ons deedt nooden!

Is dit de trouw die gy uw' dochter hebt bereid?
 Hoe, heeft de schrik, toen gy dien last vol gruwlykheid,
 Zoudt tekenen, uw' hand niet doen te rugge deinzen?
 Waar toe een valsche rouw voor myn gezigt te veinzen?
 Meent ge uw' genegenheid te toonen door gewezen?
 Noem 't veld eens, daar gy voor uw' dochter hebt ge-
 streên.

Waar is het bloed, dat gy gestort hebt? waar de lyken?
 Wat veldslag, wreede, kan me uw' tegenstand doen bly-
 ken?

Door zulke tekens moest gy me overtuigen, dat
 Gy liefde tot uw' kind te redden hebt gehad.
 't Orakel eischt haar, maar, is klaar de zin gebleeken?
 't Orakel, spreekt het steeds gelyk het schynt te spreken!
 Ô Goden! Goden! die niets onrechtvaerdigs doet,
 Zyt gy zo dorstig na onschuldig menschenbloed?
 Wil 't noodlot om Heleên ons huis en vrienden plaagen?
 Laat daar Hermioné, haar kind, de straf van draagen.
 Laat Menelaüs door zyne eigen dochters moord
 Zyne éga koopen, die zyn ziel zo zeer bekoort.
 Maar gy, wat razerny, wat dulle uitzinnigheden
 Vervoeren u, dat gy in zyne plaats wilt treden?
 En ik, waarom zal ik zelv' op myn boezem woên?
 Waarom myn hartebloed zyn dwaaze min voldoen?
 Wat zeg ik, die Heleên, die Azie en Europe
 Ontroert door haare min, verdient die dat men koope
 Haar weêrkomst met het bloed uws allerlieftén kinds,
 Met uw gevaar, en met uw' Heldendaân? geensins.
 Hoe vaak heeft zy niet ons, en ons geslacht geschonden,
 Eer zich uw' broeder had met haar in de echt verbonden.
 Heeft haar niet Theseus aan haar vader zelf ontschaakt?
 Gy weet, want Kalchas heeft het vaak bekend gemaakt,
 Dat zy in 't heimlyk met beloften t'zaamen trouwden,
 En dat ze een dochter van dic huw'lyk heeft behouden,
 Die zy behendiglyk voor ons verborg, tot nu:
 Maar, noch uws broeders min, noch ichand, doet het u:

Dat is uw' kleinste zorg; dat raakt u 't minst van allen.
 Uw' Heerszucht, om, gelyk als opperhoofd te brallen
 Van twintig Vorsten, die u dienen, en ontzien,
 Uw' hoovaardy, om dus volkomen te gebiën,
 Dat zyn, ô wreede! alleen de Goôn die gy wilt eeren,
 Met zulk een offerhand; ver van den slag te keeren,
 Die u gedreigd wordt, wilt ge, onmenschelyk gemoed!
 's Volks gunst verdienen door uw waarde dochters bloed:
 Gy wilt Ifigenie, uw liefste kind, doen sterven,
 Alleen, om dat ge uw' staat, en aanzien niet zoudt derven.
 Door zulk een snoode prys schrikt ge alle Vorsten af,
 Die immer mogten staan na 't voeren van uw' staf.
 Is dat een vader zyn? Is dat uw kind beminnen?
 Ik kan die wreedheid niet bevatten met myn' zinnen.
 Afgryfelyk opzet! hoe! zou Kalchas met zyn dolk,
 Omringd van een ontzind, en onmédoogend volk,
 Ifigenia door den zuiv'ren boezem booren,
 Om uit haar hart den wil der Goden naa te spooren?
 'k Heb haar, als in triomf, gevierd en aangebeën,
 Tot hier gebragt; en zoude ik, troosteloos, alleen,
 Langs 't pad, dat ik voor haar met bloemen zag bespreijên,
 Weërkeeren, en myn kind niet nevens my geleijen?
 Neen, Klytemnestra zal nooit lyden, dat men haar,
 Gelyk een offerdier, doe bukken voor 't altaar,
 Of gy zult nevens haar ook my den hals doorkerven.
 Vrees, dreigen, noch ontzag zal my myn kind doen derven.

Ik, ik zal zelv' myn kind beschermen tot de dood.
 Kom, ruk haar van my af, ontmenschte bedgenoot:
 Kom, wreede vader, die niet weet van u te ontfarmen,
 Kom, hebt gy 't hart, kom aan, en ruk haar uit myne ar-
 men.

Myn dochter, gaa met my, laat me uw' gehoorzaamheid
 Noch zien voor 't laatst.

V Y F D E T O O N E E L.

AGAMEMNON, *alleen.*

'k **H**ad my niet minder toegeleid
 Van haare woede; dit deê my haar byzyn schroomen:
 Noch was ik in den staat, daar in ik beu gekomen,
 Gelukkig, zo ik slechts haar toorn te vreezen had,
 En zo geen meer verdriet myn bange ziel bezat.
 Waarom laat gy me noch een vaders hart, ô Goden!
 Terwyl ge my beveelt myn eigen kind te dooden.

Z E S D E T O O N E E L.

ACHILLES, AGAMEMNON.

ACHILLES.

Een wonder vreemd gerucht is my daar aangebragt;
 Myn Heer; maar, 'k hebt, als niet geloovelyk, veracht.
 Men zegt, ik kan het naauw na zeggen zonder beeven,
 Dat gy myn bruid, uw kind, wilt brengen om het leeven.
 Dat gy, verbannende uit uw hart de menschlykheid,
 Om haar te leveren aan Kalchas, u bereidt.
 En haar hier in myn naam deedt komen, om den Goden
 Haar te offeren, en door des Priesters hand te dooden.
 Dat ik Ifigenie in schyn van Bruidegom
 Zou heen geleiden na het droevig outer, om
 Te aanschouwen dat men haar daar slagte voor myne
 oogen;
 Wat zegt ge'er van, myn Heer, is't waarheid, of is't loogen?
 Staat u te lyden dat men u dus in uwe eer
 Beleedig?

AGAMEMNON.

Van myn doen geef ik geen reên, myn Heer;
 'k Zal zonder iemands raad myn zaaken wel bezorgen.

'k Heb myn voorneemen voor myn dochter zelv' verbor-
gen,

En als het noodig is, dat zy 't moet weeten, zult
Gy 't weeten nevens haar; dies neem zo lang geduld.

ACHILLES.

Het lot is my bekend, dat gy haar op wilt draagen!

AGAMEMNON.

Indiengy't weet, myn Heer, waar toe dan't my te vraagen?

ACHILLES.

Waarom ik 't vraage? ô Goôn! zo wreed een tiranny
Zich niet te schaamen, of gelooft ge, dat ge my
Uw schriklyk opzet ook ligt zult voor goed doen keu-
ren?

Dat voor myne oogen ik zal laten haar verscheuren?

Meent Agamemnon, dat myn min, myne eer, myn woord,

Ooit stemmen zullen tot dien gruwelyken moord?

Neen! by de Goôn, ik zweer dat ik dien hoon zal wrecken.

AGAMEMNON.

Vergeet gy, wie ik ben, dat gy zo stout durft sprekken!

ACHILLES.

Vergeet gy, wie ik min, en wien gy hier misdoet?

AGAMEMNON.

Wie heeft u opgeleid te zorgen voor myn bloed,

En huisgezin? Hoe is 't? mag ik myn eigen zaaken

Niet schikken naar myn zin, en 't met myn dochter ma-
ken,

Zo 't my gevalt? of ben ik nu geen vader meêr?

Is zy uw' éga? mag myn dochter....

ACHILLES.

Neen, myn Heer;

Ze is niet meer de uwe; gy het haar aan my gegeven.

Zo lang een druppel bloed zal door myne aders zweeven,

Staa ik myn bruid niet af, die my reeds toebehoort:

'k Zal haar beschermen, en ik hou my aan uw woord.

Hebt gy om mynent wil haar herwaards niet ontbooden?

Achilles laat zich niet bedriegen.

AGA-

A G A M E M N O N.

Aan de Goden

Moet ge u beklaagen van haar dood; wyt hen den moord:
 Vraag hen, waarom zy op myn kind zo zyn verstoord.
 Laat Menelaüs, en Ulißes, die na 't leeven
 Van myne dochter staan, u reden daar van geeven:
 Beschuldig 't heele heir van zulk een raazerny;
 Maar u het meest van al.

A C H I L L E S.

Hoe my, myn Heer, hoe my?

A G A M E M N O N.

Zyt gy 't niet, die uit zucht om 't Oosten te onderbrengen,
 De Goden slaag verwyt, dat zy uw' reis verlengen?
 Hebt gy myn vrees niet steeds, als ongegrond, belacht,
 En door uw' voorbeeld tot die woede al 't heir gebragt?
 Ik had een weg tot haar behoudenis gevonden,
 Gy dacht aan Troje alleen, en bouwde op and're gronden,
 Dan ik; want schoon ik u den weg na Troje floot,
 Gy woudt 'er zyn: vaar voort, vaar voort; myn doch-
 ters dood

Zal u een open weg na Trojens vesten toonen.

A C H I L L E S.

o Hemel! kan ik my zo lasterlyk zien hoonen,
 Naa 't eed verbreeken? wat heeft Troje my gedaan,
 Dat ik ten kosten van myn lieve bruid zou staan
 Na Trojens ondergang: wie, wie heeft my de klagten
 Van myne moeder, van myn vader doen verachten?
 Toen zy me, al weenende, voorspelden mynen val,
 En dat ik sneuven zoude alleen voor Trojens wal.
 Zyn van 't gehaate Troje, of van Scamanders zoomen,
 Hunn' schepen in myn land of havens ooit gekomen?
 Heeft Paris immer tot zyn vyand my gemaakt?
 Heeft die verwyfde ooit vrouw of zuster my ontschaakt?
 Wat heeft hy my hedaan? Wat heeft hy my ontdraagen?
 Waar over heb ik my van Troje te beklaagen?
 Is 't niet om uwent wil, Barbaar, dat ik hier heen

Kon nimmer zyn uit uw' geheugenis verftooten ;
 Maar 't gene ik niet begryp, is dat ge, ô welk een loon!
 Dit alles weet, én my, ô Cinna! nóch wilt doôn.

C I N N A.

Hoe! ik, ô Vórst, zou dan myn ziel zich zélv' vermeeten
 Dit schélmftuk uit...

A U G U S T U S.

Hébtge uw belóften reeds vergeeten?
 Zit neêr, 'k heb 't nóch niet al gezégd; gy moogt daar
 naar

U zélv' onschuldigen, indien gy 't doen kont; maar
 Hoor nu nóch eerst, én maak me uw woord niet weêr
 te breeken.

Gy wilt me mórgen op het Kapitool doorfteeken,
 In 't off'ren; uwe hand, tót téken van den moord,
 Moet my daar voor 't altaar den slag toebréngen; voort
 Zal de ééne hélfst uws vólks de poorten gaan bezétten;
 Met de and're hélfst zult gy de ruitery belétten.

Zég, bèn ik wél bericht, of is 't een valsch vermoén?
 Moet ik de moorders die dit met u zullen doen

U noemen? Prokulus, Pomponius, benéven
 Marcel, én Lénas, van een zélfden drift gedreeven
 Met Plautus, Glabrion, Virginianus, én
 Albinus, Autilus, én Icilus; ik ken

Hen alle. Maximus, dien ik het meest vertrouwde
 Naast u, én op wien ik myn staat ten deele bouwde;
 Al de andre zyn my de eer niet waard dat ik hunn' naam
 Zoud noemen; vólk, bekénd door hunne kwaade faam,
 Van zwaare schulden én misdaden overwonnen,
 Die 't stréng gerécht ontzien, én hunne straf niet konn'
 nen,

't En zy het Keizerryk word omgekeerd, ontgaan;
 Ja die, zo zulks niet vólgt, niet konnen blyven staan.
 Nu zwygt gy; meerder door ontroerenis bedwonn'
 gen.

Als door gehoorzaamheid. Als ik door u besprongen. En

En in den témpel naar uw' zin was omgebracht,
 Wat waart gy dan? wélk is het wit daar gy na tracht?
 Is tót bevryding van uw land uw staal gesleepen?
 Naar ik nóch héden uw' staatkunde héb begreepen,
 Magt al 's lands wélvaart aan 't éénhoofdige gezag.
 Aan één die alles, wat hem noodig dunkt, vermag.
 Was het 's lands vryheid die u hier toe had bewoogen?
 Gy hadt, toen ik het die wou geeven, dat niet poogen
 Te weeren; maar die aangenomen voor den Staat,
 En daar niet na getracht door góddeloos verraad.
 Wat is uw oogmérk? wiltge in myne plaats regeeren?
 Zie het heil der Staat in droeve ramp verkeeren,
 Indien ge in Romén geen belétsel vint als my,
 Om daar te krygen in uw' hand de heerschappy;
 Indien haar noodlót slechts zo verre is te beklaagen
 Dat gy alleen naa my, zyt waard den staf te draagen,
 En niemand béter, naa myn dood, het Roomsche ge-
 bied
 Bestieren zoude, als gy; zie toe, bedrieg u niet.
 Leer u récht kennen: wil eens in u zélven keeren,
 En Romén ziet gy u beminnen, vieren, eeren:
 Elk heeft ontzag voor u, én óffert u in stilt'
 Zyn gunst. Uw' magt is groot, gy kont al wat gy wilt.
 Maar gy zoudt zélfs in die u haaten, médelyden
 Verwekken, liet ik eens uw' waarde voor u sryden.
 Ontkén dit eens, én zie eens wat gy waard zyt, noem
 My uwe deugden eens, uw' wérken, uwen roem.
 Wat dat in u my moet behaagen? wélke daaden
 U, boven het gemeen, voorzien met lauwerbladen?
 Myn' gunst is al uw' roem, ze is oorzaak uwer magt,
 Zy onderschraagt den staat daar in ze u heeft gebragt.
 Zy wordt, niet uw persoon, van ieder aangebéden.
 Uw' staat, én groote magt lag, zonder haar, vertree-
 den,
 En ik behoefde om u wcér in een laager stand
 Te stellen, u alleen te onttrekken myne hand;

A C H T S T E T O O N E E L .

EURIBATES, AGAMEMNON.

M EURIBATES.
 yn Heer, wat eischt gy?

AGAMEMNON.

Ach!

Wat wil ik doen? durf ik hem myn bevel verklaaren?
 Dat bloedige besluit myn lyfwacht openbaaren?
 Ô Wreedheid! welk een stryd staat my te wachten! Goôn!
 Wat vyand is het, die myn woede wil doen doôn?
 Een moeder wacht my, die op 't hevigste is bewoogen,
 En zulk een wreedheid nu, noch nimmer zal gedoogen.
 Ligt zal myn krygsvolk, min onmensch'lyk, en ontzind,
 Dan ik, in de armen van myn vrouw, ontzien myn kind.
 't Is waar, Achilles dreigt me; Achilles komt my hoonen;
 Maar is 't myn dochters schuld? Ik zag haar nimmer toon-

nen,
 Dat ze ongehoorzaam was. Heeft zy wel eens gezocht?
 Of voor de dood, die haar bereid wordt, weg gevlugt?
 Wat zeg ik? wat verrukt myn Godvergeeten zinnen?
 Hoe zal ik myn gebeên in 't offeren beginnen?
 Hoe groot een roem ik my zie komen te gemoet,
 Wat lauw'ren kunnen my, besprenkeld met haar bloed,
 Behaagen? 'k Zoek de Goôn te stillen: maar, die Goden,
 Zyn zy zo wreed, als ik, die zelf myn kind wil dooden?
 't Is my niet moog'lyk, ik geef me over aan myn bloed.
 Neen, liefde, neen, verwin de schaamte in myn gemoed.
 Keer weder, vaderlyk en billyk mededoogen.
 Zy leev': maar, blykt dan niet myn vrees, of onver-

moogen,
 Wyl my Achilles zo gehoond heeft, en veracht;
 Ligt dat hy op dien voet in 't einde my belacht;
 Ligt dat hy op dien voet zal zo vermeeten weezen, Dat

Dat hy gelooven zal, dat hy my heeft doen vreezen.
 Wat noodelooze zorg maakt my het brein bedeesd?
 Kan ik niet, als ik wil, zyn opgeblaazen geest
 Verned'ren, kan ik niet het voorwerp zyner zinnen,
 Myn dochter, hem ten spyt, doen van een ander minnen?
 Zy leev'; maar tot zyn straf. Euribates, gaa, gaa,
 En roep myn dochter, met haar moeder hier.

N E G E N D E T O O N E E L.

A G A M E M N O N , *alleen.*

G enâ,

ô Goden! is de dood myns kinds by u beslooten,
 Wat sterfelyk mensch vermag het noodlot om te stooten?
 Myn bystand zal misschien haar straf verhaasten; maar
 ô Groote Goôn! myn kind verdient wel dat ik haar
 Beschermc, en dat ge my, volhardende in uw' tooren,
 Uw doodelyk bevel ten twedemaal laat hooren.

T I E N D E T O O N E E L.

A G A M E M N O N , K L Y T E M N E S T R A , I F I G E N I A ,
E R I F I L E ' , D O R I S , E U R I B A T E S , *Lyfwacht.*

A G A M E M N O N .

G a a h e e n , d r a a g z o r g , b e w a a r u w ' d o c h t e r ; g a a M e -
 v r o u w ;

I k g e e f z e u w e d e r ; i k b e v e e l z e a a n u w e t r o u w .
 G y m o e t o p ' t h a a f t i g s t e u i t d e e z ' w r e e d e p l a a t s v e r t r e k -
 k e n .

V l u g t ; A r k a s , m e t m y n w a c h t , z a l u t o t l e i d s m a n s t r e k k e n .

* k V e r g e e f ' t h e m , d a t h y u m y n a a n s l a g h e e f t o n t d e k t :

' t H a n g t a l l e s a a n ' t g e h e i m , e n d a t g e s t r a k s v e r t r e k t .

U l i s s e s z a l e e r l a n g o m h a a r m e t K a l c h a s k o m e n ;

M a a r ' t l e g e r h e e f t n o c h n i e t s u i t h u n n e n m o n d v e r n o -
 m e n :

V e r -

Vermom uw' dochter wel, opdat men meen' dat ik
Haar by my houde, en u alleen te rugge schik :
Want zo men merkte, dat ik eindlyk was bewoogen,
Het volk zoud uw vertrek toch nimmermeer gedoogen.
Gaa heen, dat u de Goôn begunstigen in 't vliên,
En geeven, dat ik haar in lang niet weêr moog zien.
Gy, volg de Koningin.

KLYTEMNESTRA.

Myn Heer.

Ik ben als opgenoomen,

I F I G E N I A.

Myn Vader!

AGAMEMNON.

Gaat, zoek Kalchas voor te komen,
Gy kent zyn streng gemoed, en zyne oplopendheên ;
Vlugt, zeg ik u noch eens ; 'k zal door verzierde reên,
Het offer sfaaken ; hem, indien ik kan, misleiden ;
En bidden, dat ze toch tot morgen willen beiden.

E L F D E T O O N E E L.

ERIFILE, DORIS.

ERIFILE.

Kom, Doris, dit 's de weg niet, dien men inslaan moet.

DORIS.

Hoe! volgt gy hen niet naa?

ERIFILE.

Ach! Doris, 'k word verwoed!

Dit zyn de vruchten van Achilles tederheden:

't Zal echter zo niet gaan. 't Is uit met alle reden.

'k Moet haar verderven, of, wanhoopende, vergaan ;
Gaa met me, aan Kalchas zal ik alles doen verstaan.

Einde van het vierde Bedryf.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

I F I G E N I A , Æ G I N A .

I F I G E N I A .

Ægina, laat toch af; wil my niet langer kwellen.
 Keer na myn moeder. 'k Moet de Goôn te vreden stellen
 Met myn rampzalig bloed. Ach! ziet gy niet, wat nood,
 Wat ramp het leger dreigt, om 't weig'ren van myn dood?
 Ei, zie in welk een staat zy myne moeder brengen.
 Het volk zal myne vlugt toch nimmermeer gehengen,
 Gy zaagt hoe 't onze wacht, wanneer wy wilden vliên,
 De punt van zyn geweer durfde oneerbiedig biên.
 Gy zaagt de Koningin wanhoopende bezwyken;
 Zy loopt te veel gevaar; ei, laat ik haar ontwyken:
 Staa toe, dat ik my dien van haar bedroefden staat:
 Ik moet toch sterven; al myn hoop, en toeverlaat:
 Myn vader wil niet dat ik blyven zal in 't leeven.
 Hy heeft myn dood geïemd, en wil dat ik zal sneeven.

Æ G I N A .

Mevrouw, wat is 'er dat de Vorst zo ver vervoert?

I F I G E N I A .

Achilles heeft hem ligt gehoond, zyn hart ontroerd.
 De Koning, die hem haat, wil my hem ook doen haaten,
 En dat ik niet alleen Achilles zal verlaten,
 Maar nooit meer spreken. 'k Zal 't besterven. Dat bescheid,
 Heeft Arkas, door zyn last, my even aangezeid.

Æ G I N A .

't Is ongelooflyk. Heeft uw vader 't u geboden?

I F I G E N I A .

ô Wreedheid zonder ga! ô vonnis, groote Goden!
 Gy zyt min wreed als hy; ge eischt slechts myn leeven.

Maar,

Ik zal gehoorzaam zyn, en sterven. Ach! Wie daar?
 Goôn! 't Is Achilles!

T W E .

I F I G E N I A;
T W E E D E T O O N E E L.

ACHILLES, IFIGENIA, ÆGINA.

ACHILLES.

Kom, Mevrouw, kom; wil my volgen:
Vrees voor geen mitend graauw, hoe zeer 't zich toont
verbolgen,

Het is onmachtig, hoe 't ook dreigt, en tiert en raast,
Vertoon u nevens my, gy zult elk een verbaasd,
Zelfs zonder slag of stoot, voor ons den rug zien wenden;
Ik word van Patroklos, en 't puik van al myn benden,
Gevolgd; myn ov'rig volk, vergaderd by myn' vaan;
Biedt u de onwinbren wal van hunn' geleden aan:
Neem daar uw' toevlugt voor al dat u wil verdrukken.
Men kom eens, om u uit Achilles tent te rukken.
Maar gy schynt doof, Mevrouw, voor myn zorgvul-
digheên.

Geeft gy geen antwoord als door zuchten, en geweent?
Ei, kom, wacht geen ontzet van noodeloze klagten,
Uw' weenen kon zelf niet uw's vaders hart verzachten.

I F I G E N I A.

Ik weet het wel, myn Heer, 'k wacht ook geen troost
voor my

Als van den droeven slag, dien 'k gaa ontvangen.

ACHILLES.

Gy!

Gy sterven! ei laat af, Mevrouw, en spaar die reden:
Gedenk, hoe ik aan u verbonden ben met eeden;
Denk, zonder onzen tyd in woorden te besteên,
Achilles bouwt zyn heil op uw geluk alleen.

I F I G E N I A.

De Hemel, die my zo veel ramp heeft toegezonden,
Heeft uw' geluk, myn Heer, niet aan myn lot verbonden.
Uw' liefde helpt hier niet, al is die noch zo groot;
Weet, uw' geluk bestaat alleen in myne dood.
Wil aan dien vrugt' en oogst van roem en zeege denken,
Die

Die de overwinning aan uw' dapperheid zal schenken.
 Het heerlyk veld van eer, waar na ge al t'zaamen haakt,
 Zal eeuwiglyk, indien 't myn bloed niet vruchtbaar maakt,
 Onvruchtbaar zyn. Dit is ons van de Goôn beſchooren.
 Vergeefs heeft vader niet na Kalchas willen hooren.
 Hun eeuwig raadsbeſluit, bekend aan 't Griekſche volk,
 't Gene in myn dood ſtemt, maakt het tot een zek'ren tolk.
 Gaa heen, uw' liefde is maar 't beletſel uwer eere,
 Volvoer 't beſluit der Goôn, dat Grieken triomfeere
 Door uwe dapperheid, gelyk ons is geſpeld.
 Toon haar de kloeke daân van haar beloofden held.
 Wil uw' verbolgenheid den vyand doen bezuuren;
 Alreê beeft Priamus, reeds ſidd'ren Trojens muuren,
 Voor 't ſikk'ren van de vlam die my verteeren zal.
 De traanen die ik ſtort' voorspellen haaren val.
 Ei, gaa, myn Heer; en als de vrouwen der Trojaanen,
 Beweenen haare mans, dan zullen haare traanen
 Waarde offerhanden zyn aan myn vergooten bloed.
 Ik ſterf, op deezen hoop, met een vernoegd gemoed:
 En wil my zelv' geruſt den Goden overgeeven.
 Mag ik de zeege van Achilles niet beleeven?
 'k Hoop als men naderhand zal ſpreken van uw' daân,
 Die menſchelyke magt zeer ver te boven gaan,
 Dat dan myn dood, daar eerſt uw' roem is uit gereezen,
 Het ſchoon beginſel van dat ſchoon verhaal zal weezen.
 Vaar wel, ô Prins; en leef, tot ſtraf van Troje, toon
 Een ieder, dat gy zyt geſprooten van de Goôn.

ACHILLES.

Vergeefs, ô wreede! zoekt gy door deeze yd'le reden,
 Tot luſt uw's vaders, u aan myn genegentheden
 Te onttrekken. 't Is vergeefs, dat gy ter dood wilt gaan,
 En my verpligten ook die wreedheid toe te ſtaan.
 Dien oogſt van lauw'ren, dat beloofde zeegepraalen;
 Kan ik, u dienende, hier door myn hand behaalen.
 Wie of zich naderhand op my verlaaten zou,
 Indien ik u zelf niet kon redden door de trouw?

Myn

Myn eere, en myne min beveelen u te leeven.
 Volg my, Mevrouw, gy moet u aan my overgeeven.

I F I G E N I A.

Myn Heer, zoude ik den wil myns vaders tegen staan?
 'k Verdiende aldus met recht een dood, die 'k zocht te
 ontgaan.

Zou zyn gezag, door my, dus schandig zyn gefchonden?

A C H I L L E S.

Gy volgt een' Bruigom, door hem zelv' aan u verbonden:
 'k Verlaat dien lieven naam, noch myne bruid; ô neen,
 Of doet hy de eeden niet als om die te overtreên?
 En gy, die u aan hem dus naauw verplicht wilt houwen,
 Was 't niet uw' vader, die ons t'zaam befloot te trouwen?
 Volg dat besluit dan: of gehoorzaamt gy slechts, als
 Hy 't laat te zyn, en wil u brengen om den hals?
 Dit duurt te lang, Mevrouw, en ik begin te vreezen...

I F I G E N I A.

Is uw' vermetelheid, myn Heer, zo hoog gereezen,
 Dat gy me dwingen wilt? en zoudt ge dus myn smart
 Ten top doen ryzen? gaat myn eer u min aan 't hart,
 Als u myn leven doet? wil my niet meer verdrukken;
 Voeg zulk een bitt'ren hoon niet by myne ongelukken.
 Myns vaders wil en wet mag ik niet overtreên:
 Ik heb alreê te lang geluisterd naar uw' reên.
 Indien gy verder gaat, en niet naar my wilt hooren,
 Zal ik met deeze hand my zelv' het hart doorbooren,
 Om vry te zyn: ô ja, ik zal my door de dood,
 Bevryden van uw' hulp, my redden in den nood.

A C H I L L E S.

Wel aan dan, wreede, 'k zie myn dienst uw' toorn ver-
 wekken;

Gehoorzaam: zoek de dood, kan ze u tot hulp verstrekkent
 Draag uwen Vader op een hart, waar in 't ontzag
 Heericht min tot hem, als haat tot my. Ontfang den slag:
 En laat u zelv', ter spyt van myne liefde, dooden.
 Gaa, gaa Mevrouw; ik vlieg na't outer. Zo de Goden
 Belust op menschenbloed en moorden zyn, wel aan,
 'k Zal

'k Zal hen meer offren als 'er immer is gedaan. (nen;
 Gy ziet een ed'len toorn myn grootfch gemoed bewoo-
 Myn blinde liefde zal ook niemand hier verſchoonen!
 De Priester, 't eerſt van al verſlagen in het zand,
 Verſtrekke aan myne wraak een waardige offerhand.
 De houtmyt zal in 't bloed der wreede beulen dryven;
 En, zo uw vader komt in zulk een ſtorm te blyven,
 En wordt verſlagen in dat ſchrikkelyk gevecht,
 Zie dan, wat gy door uw ontzag hebt uitgerecht.
 Ken dan, waar toe gy zelf my oorzaak hebt gegeven.

IFIGENIA. (leeven,

o Wreede! maar hy vlugt... o Goôn! maak van myn
 En van myn ramp een eind'. Dat in uw' grimmigheên
 Uw' blikſem nederdaal'; maar treff' myn hart alleen.

D E R D E T O O N E E L.

KLYTEMNESTRA, EURIBATES, IFIGENIA,
 ÆGINA, *Lyfwacht.*

KLYTEMNESTRA.

J a, 't gantſche heir zal my myn' dochter niet ontrukken!
 Verraaders, durft gy dus uw' Koningin verdrukken?

EURIBATES.

Mevrouw, wy zullen doen, al wat ge ons wilt gebiën.
 Gy zult ons vechtend voor uw' voeten ſneuv'len zien.
 Maar wat verwacht gy van de zwakheid onzer armen?
 Dat die haar tegen zo veel vyanden beſchermen?
 't Is geen verwarde hoop van volk, dat ligt verzwindt:
 't Is 't gantſche leger, door een dulle drift verblind,
 En 't geen van Kalchas, die meêdoogenloos den Goden
 Dit offer ſlagten wil, beheerſcht wordt en geboden.
 De Koning ziet zich van zyn magt ontbloot, en doet
 Ons wyken voor den ſtroom van dien gezollen vloed.
 Achilles, tegen wien zich niemand aan durft zetten,
 Zal zelf met al zyn moed den voortgang niet beletten.
 Wat kan men doen, Mevrouw? wat middelen, wat raad
 Den ſtorm te ontwyken, die ons op te komen ſtaat?

E

KLY-

KLYTEMNESTRA.

Dat zy dan hunne woede op my, en 't weinig leeven
 Uitvoeren, 't geen, helaas! my ov'rig is gebleeven.
 De dood alleen, maar vrees, noch dreigen, noch allarm,
 Kan beide ons treffen, vast gestrengeld arm in arm.
 Myn lichaam is veel eer van myne ziel te scheuren,
 Als dat ik immer ... Ach! myn dochter!

I F I G E N I A.

Of wy treuren;

Om dat een wreede star, tot straf van ons geslacht,
 Den stond bescheen, toen ik ter waereld wierd gebragt,
 Wat is hier toch voor ons, helaas! veel uit te rechten,
 Die met de Goden en de menschen moeten vechten?
 Ei, stel u by een volk, vol woede, in geen gevaar,
 En in een leger, dat niet meer wil hooren naar
 Uw' Egemaal. Mevrouw, gy zoudt vergeefs my trachten
 Te helpen! ieder zoude u hoonen en verachten:
 En gy zoudt licht, tot loon der hulp, die gy my boodt,
 Een schouwspel strekken, my veel wreeder dan de dood.
 Ei, laat den Griek begaan; en maak myn ziel niet droever.
 Maar vlied voor eeuwig van deeze ongelukkige oever.
 De vlam des offers die my wacht, zal voor uw oog
 Als 't zo naby is, zyn te schrik'lyk een verhoog.
 Voor al laat me op uw' liefde een bede toch verwerven,
 Ach, moeder! ach! verwyf aan vader nooit myn sterven!

KLYTEMNESTRA.

Wie? hem, die zelf uw hart aan Kalchas biedt, en zendt?

I F I G E N I A.

Wat heeft hy niet tot myn verlossing aangewend!

KLYTEMNESTRA.

Hoe valsch heeft hy ons niet verleid!

I F I G E N I A.

Hy gaf den Goden,
 Van wien hy my ontving, my weêr, op hunn' geboden.
 Men rooft u wel een lief, maar niet een eenig kind;
 'k Ben niet alleen de band, die u aan vader bindt:
 Gy kont u troosten met Orestes, mynen broeder:

Ach!

Ach! mogt hy weezen min gevaarlyk aan zyn moeder!
 Gy hoort des dullen volks onwederstaanlyke eifch!
 Omhels uw kind noch eens, 't is voor de laatlle reis,
 Mevrouw; en toon, dat gy nooit moediger, noch flouter...
 Euribates, kom, leid uw offer na het outer.

KLYTEMNESTRA.

Gy zult alleen niet gaan, myn dochter; ik gaa mee!
 Maar hoe! weerhoudt men my, waar heen ik wende of tree?
 Wel trouwelooze, lesch uw bloeddorst.

VIERDE TOONEEL.

ÆGINA, KLYTEMNESTRA, *Lyfwacht.*

ÆGINA. **D**wing uw zinnen,

Mevrouw, wat kunt, wat wiltge uitrechten? wat beginnen?

KLYTEMNESTRA.

Helaas! het is vergeefs al wat ik pooge of doe.

Ach! 'k ben verbysterder als ooit voorheen! maar hoe?

'k Sterf duizend dooden, en ik blyf noch in het leeven!

ÆGINA.

Weet gy het schelmstuk al, en wie het heeft bedreeven?

Keut gy het monster dat Ifigenia's dood

Veroorzaakt, 't geen zy heeft gekoesterd in haar schoot?

De ondankb're Erifilé, door dolle min aan 't blaaken,

Heeft uwe vlugt het volk, uit spyt, bekend gaan maaken.

KLYTEMNESTRA.

Afgryfelyk schrikdier, van Megera zelf gebaard,

Die in onze armen van de hel geworpen waart,

Zult gy niet sterven? en uw schuld, daar alle vloeken...

Maar, ach! waar gaat myn rouw eene offerhande zoeken?

o Zee! hadt gy geen nieuwe afgronden, om de vloot

Van duizend fcheepen te begraven, in uw schoot?

Zo laat de winden dan, als Aulis uit zyn kaaken

De kielen, die het in zyn havens houdt, zal braaken,

Die winden, zo van ons beschuldigd; u belaân

Met fcheepen door den storm verbroken, en vergaan.

En gy, ô zoon! en gy, die Atreus zoon, en waaren
 Nakomeling beschouwt, maak weer te rugg' te vaaren:
 Gy die niet durfde uit schrik beschynen 's vaders feest,
 Keer, keer, u is de weg van hem geleerd geweest.
 Maar ondertusschen zal myn dochter, overladen
 Met haatelyke, en ongelukkige sieraaden,
 ô Wreede Hemel! ô bedroefde moeder! naar
 Het outer treden. Goôn! is 't lydelyk! en daar, (pen,
 Door de onverzoenb're klaauw van Kalchas aangegree-
 Haar hals aan 't slachtmes, door haar vader zelf gesleepen,
 Aanbieden! Kalchas, gaat in haar onschuldig bloed,
 Zich ... maar laat af, ontmenschte, en zie op wien gy
 woedt,

't Is zuiver bloed eens Gods, wiens fel ontfleeken tooren,
 Ons laat zyn bliksem zien, ons doet zyn donder hooren.
 Hy wil zig wreeken; Aarde en Hemel dreunt, en kryt. ...

V Y F D E T O O N E E L.

ARKAS, KLYTEMNESTRA, ÆGINA, *J. yfwacht.*

ARKAS.

Ja, zyt verzekerd, 't is een God, die voor u strydt.
 Achilles opgewekt, Mevrouw, door uw' gebeden,
 Heeft reeds den wederstand des Grieks in 't stof vertreden,
 En is by 't outer, waar dat Kalchas van 't geweld
 Verzet staat; 't offer is tot noch toe uitgesteld.
 Men dreigt; de Hemel zucht: men vliegt; het yzer schittert.
 Rondom het outer stelt Achilles, gansch verbittert,
 Zyn' vrinden, al gereed om hem hunn' hulp te biên.
 Haar vader, die hem naauw durft onder de oogen zien,
 Om zyne traanen niet te toonen, keert zyne oogen
 Van deeze elende, en heeft het aanzigt overtoogen. (hand
 Kom, wyl hy zwygt, Mevrouw, doe door uw' woord de
 Van uw verdediger het noodige onderstand;
 Dewyl hy, rood van 't bloed van die hy kwam te vellen,
 Wil in uwe armen, zyn beminde bruid herstellen.
 'k Moet derwaards op zyn last u leiden, gaa met my. Ei

Ei vrees niet.

KLYTEMNESTRA.

Arkas, zoude ik vreezen? vliegen wy: (men;
Het schrikkelykst gevaar heeft niets dat my doet schroo-
'k Streef alles door. Maar Goôn! ik zie Uliffes komen!
Helaas! myn kind is dood. Ach! Arkas, 't is te laat.

Z E S D E T O O N E E L.

ULISSES, KLYTEMNESTRA, NESTOR,
ARKAS, ÆGINA, *Lyfawachten.*

ULISSES.

Het is in 't leeven, en des Hemels toorn verzaad.
Mevrouw, herstel u, wyl de Goôn 't u weder geeven.

KLYTEMNESTRA.

Zy leeft! en gy brengt my de tyding van haar leeven?

ULISSES.

Ja, ik, die 's Vorsten hart heb tegen u, en haar
Gesterkt, als hy bezweek uit liefde, om haar gevaar.
Ik, die, wyl ik de reis na Troje zag vertraagen,
Geen acht heb in myn raân op uw geweene gellaagen,
Kom nu, Mevrouw, dewyl de Goden zyn vernoegd,
Het kwaad herstellen, dat ik u heb toegevoegd.

KLYTEMNESTRA.

Ach Prins! myn dochter! Goôn! mag ik op u vertrouwen?
ô Wonderwerk! wat God heeft my myn kind behouwen?

ULISSES.

Elk een, gelyk gy ziet, is op dit oogenblik
Vervuld met blydschap, met verdrukking en met schrik.
Nooit heeft een dag den Griek zo doodelyk gescheenen.
Detweedrucht streefde alreë door 't gansche leger heenen.
En hebbende in elks oog haar ilandaard reeds geplant,
Gaf zy het dood'lyk sein des stryds met haare hand.
Uw dochter stondt ontroerd, te zien, van alle zyden,
Het leger tegen, en Achilles voor haar stryden.
Die, schoon alleen, vol toorn, terwyl zy opwaards klom,
Het heir verbaasd maakte, en verdeelde 't Godendom.

Men zag alrede een wolk van uitgetoogen schichten
 De lucht benevelen, 't bloed stroomen, niemand zwichten.
 Wanneer Achilles... Maar ik zie hy nadert vast,
 Met uw gemaal en kind.

ZEVENDE, en laatste TOONEEL.

AGAMEMNON, IFIGENIA, KLYTEMNESTRA,
 ACHILLES, KALCHAS, NESTOR,
 ULISSES, PATROKLUS, EURIBATES,
 ARKAS, ÆGINA, *Lyfswachten.*

AGAMEMNON.

Mevrouw, der Goden last
 Is uitgevoerd; zy zyn bewoogen door uw kernen,
 En lev'ren, op uw bede, uw kind weêr in uwe armen.

IFIGENIA.

Myn moeder!

KLYTEMNESTRA.

Goede Goôn! wat blydschap, ach! myn kind,
 Geniet uw' moeder, nu ze u leevend weder vindt,
 Haar dochter, die zy reeds dood rekende, en verlooren!
 Maar, hoe voldoe ik u, myn Heer? ach! doe my hooren!
 Hoe gy haar leeven hebt gered uit dit gevaar.

ACHILLES.

Mevrouw, ik streefde met myn vrienden na 't altaar,
 Dat ik met krygsvolk dicht bezet vond, die zich tegen
 Myn voortgang stelden; 'k zie den Koning, gansch ver-
 legen,

Zyns ondanks, toestaan, met een troosteloos gemoed,
 De Godspraak die ons eischt Ifigeniaas bloed.

Dit wekt ons aller moed, om 't sryden te verkiezen,
 Op hoop der zeege, of om daar 't leeven te verliezen;
 Als Kalchas toetreedt, die u zelf verhaalen zal,
 Hoe 't Godendom uw kind beschermd heeft voor haar val.

KALCHAS.

Vorstin, Achilles, die, vol ongeduld, en tooren,
 Streedt

Streedt voor zyn lieve bruid, schein niets te willen hooren:
 Doch, op myne aankomst bondt zich in. Ik met een oog
 Vol vuur, het weezen dof, het hair gerecht omhoog,
 Verschrikk'lyk, vol des Gods, waar van ik was bezeten,
 Sprak: *Hoer, Achilles, hoort, gy Grieken, 'k doe u weten,*
De God, die door myn stem u beden toespreekt, zegt
My zynen wil, en heeft my klaarder onderrecht.
Een ander bloed moet hier geslagt zyn en vergooten;
Een and're Isigenie wyt Helena gesprooten:
Want zy, met Theseus in het heimelyk gepaard,
Toen hy haar schaakte, heeft een dochter hem gebaard,
By haar verzwegen, om die schande te verbloemen,
En heeft die dochter doen Isigenia noemen.
Ik, ik, die zelf de vrucht gezien heb van deeze echt,
Heb al van dien tyd af 's kinds ongeluk voorzegd,
Haar droevig lot blyft door een valschben naam verborgen,
Zy is alhier getragt door haar verwoede zorgen,
Ze is voor uw aller oog; zy ziet my, en zy hoort
Haar vonnis, zy is de eisch der Goden, in één woord.
 Dus sprak ik, daadlyk werpt al 't leger, opgetoogen
 En vol verwond'ring, op Erifilé zyne oogen.
 Zy stondt by 't outer, en wel ligtlyk was haar hart
 Vol ongeduld, dat met het offer wierd gemard:
 Want zy was daar alleen gekomen om t'ontdekken
 Aan 't Grieksche volk, dat gy in stilte woudt vertrekken:
 't Ontzet zich van haar lot, zo vreemd, en stam, zo groot.
 Maar, wyl men Troje moet verkrygen door haar dood,
 Heeft straks al 't krygsvolk, in een dritt op haar outlooken,
 Het vonnis van haar dood eenstemmig uitgesprooken,
 Daar ik my vaerdig tot de slagting had gemaakt.
 Hou stand, sprak zy, ik wil van niemand zyn geraakt.
 Het bloed der belden, die gy zegt my voort te brengen,
 Zal zich wel zonder uw' godlooze handen plegen.
 Voort vliegt die dulle na 't autaar, noch onbemorst,
 Vat na het heilig mes, en stoot het in haar borst;
 Maar naauw'lyks vloeit haar bloed langs de aarde, of, welk
 een wonder!

De Goôn doen op 't altaar neêrvallen hunnen donder.
De winden, aan het gaan, beroeren straks de lucht.
De zee geeft antwoord; ruischt, en maakt een nieuwgerugt.
Men ziet het strand têrstond met sneeuw wit schuim be-
streeken,

Het lyk vuur op 't altaar van zelve zich ontsteeken.
De Hemel weêrlicht, sluit zich op, en stort in 't veld
Een heilige indruk, die al 't leger weêr herstelt.
De krygsknecht, gansch verzet, wil voor gewis verhaalen
Dat hy Diana in een wolk zag nederdaalen:
Ja zegt, dat zy om hoog weêr vaarende in de vlam,
Onze offerhande en beê met haar ten Hemel nam.
Het t'zaamgelopen volk, trekt juichende weêr heenen;
Ifigenia zag me alleen maar 't lyk beweenen
Van Erifile, haar gezwoore vyandin,
Tot ons gemeen geluk gesneuveld om haar min.
Ontfang dan van myn hand, uw dochter, in het midden
Van haar gevaar gered.

ACHILLES.

Nu komt myn hart u bidden,
Dewyl de Koning stemt onze echt, dat gy Mevrouw
Bevestigt door uw woord die lang gewenschte trouw.

KLYTEMNESTRA.

Waar mede kan ik Held Achilles ooit beloonen;
En u, ô Goôn! genoeg myn dankbaarheid betoonen;
Nu ons verslagen Hof eens eind'lyk adem haalt?
Waar mede zet ik die weldaadigheid betaald?

Einde van het Vyfde en laatste Bedryf.